

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 35

Resp. Prezidentas Varėnos poligone seka šaudymą.

Vytauto Didžiojo Ordinas ir Medalis.

Šiomis dienomis Ministerių Kabinetas priėmė Lietuvos Valstybės ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymą. Į šią įstatymą tapo sutraukti visi Lietuvos Valstybės vardu jau ligi šiol įsteigti ir dabar steigiami ordinai, medaliai ir kiti pasižymėjimo ženklai.

Naujai yra steigiami:

- 1) Vytauto Didžiojo ordinas ir to ordino medalis,
- 2) Vyties Kryžiaus ordino vėliava, teikiama mieste ir kaimams,
- 3) D. L. K. Gedimino ordino medalis,
- 4) Žūstančiųjų gelbėjimo kryžius ir
- 5) Šaulių Žvaigždė.

Be to, nauju įstatymu tapo reformuotas:

1) I-s rūšies trijų laipsnių Vyties Kryžiaus ordinas ir penkių laipsnių Vyties Kryžiaus ordina, skiriamą karininkams, ir trijų laipsnių Vyties Kryžių, skiriamą kareiviams (II-s rūšies Vyties Kryžiaus ordinu daugiau nebebus apdovanojama);

2) D. L. K. Gedimino ordinas iš keturių laipsnių — į penkis laipsnius.

Ligi šiol pas mus vienos bendros įstaigos, kuri tvarkytų visus ordinų, medalių ir pasižymėjimo ženklų reikalus nebuvę. Nauju įstatymu numatomas Ordinių Kancleris, kuris yra Lietuvos Valstybės ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų vyriausias tvarkytojas. Jo įstaigoje sukoncentruojami visi ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų reikalai. Ordinių Kancleriu yra Respublikos Prezidento Kanceliarijos Viršininkas.

Lietuvos Valstybės ordinai, medaliai ir kiti pasižymėjimo ženklai skiriami nusipelnusiems taikos ir karo metu asmenims pagerbti ir skatinti Lietuvos piliečius su atsidėjimu ir pasiaukojimu sąžiningai dirbti Lietuvos Valstybės ir visuomenės gerovei.

Lietuvos Valstybės ordinai, medaliai ir kiti pasižymėjimo ženklai yra šie:

1. Vytauto Didžiojo ordinas,
2. Vyties Kryžiaus ordinas,
3. D. L. K. Gedimino ordinas,
4. Vyties Kryžius,
5. Vyties Kryžiaus vėliava: a) teikiama kariuomenės dalims ir b) teikiama miestams ir kaimams,
6. Vytauto Didžiojo ordino medalis,
7. D. L. K. Gedimino ordino medalis,
8. Lietuvos kariuomenės kūrėjų - savanorių medalis,
9. Lietuvos Nepriklausomybės medalis,
10. Žūstančiųjų Gelbėjimo kryžius,
11. Šaulių Žvaigždė.

Lietuvos ordinai apdovanoja Respublikos Prezidentas, kuris yra Vyriausias Lietuvos ordinų šefas. Apdovanojami medaliais ir kitais pasižymėjimo ženklais Respublikos Prezidentas gali pavesti atskiriems ministeriams.

Šį kartą norime pažymėti vien apie naujai steigiamą Vytauto Didžiojo ordiną ir to ordino medalių, kurie šiais Vytauto Didžiojo jubiliejiniais metais turi ypatingos reikšmės, o ypač dabar artėjant Tautos Šventei — 8 rugsėjo dienai, kuri yra ir Vytauto Didžiojo ordino šventė. Prie kitų ordinų ir medalių grįšime progai pasitaikus.

Vytauto Didžiojo ordino Statutas prasideda šia iškilminga gražia žąnga:

LIETUVOS DIDVYRIO VYTAUTO DIDŽIOJO,

kuris savo darbais ir sumanumu galingą Lietuvą sukūrė ir ją garbingai valdė,
tiems Jo didiems darbams ir nuopelnams per amžius atminti ir pagerbti,

Švenčiant Jo 500 metų jubilėju,

dėkingi Jo ainiai 1930-aisiais — Vytauto Didžiojo — metais steigia VYTAUTO DIDŽIOJO ORDINĄ, norėdami paskatinti atgimusios Lietuvos vaikus, kad slėktų Jo aukštųjų idealų.

Vytauto Didžiojo ordinas skiriamas Lietuvos ir svetimųjų valstybių piliečiams pagerbti už ypatingus nuopelnus Lietuvos Valstybei, Lietuvii Tautos garbei ir žmonijos gerovei.

Šio ordino šventė, kaip jau aukščiau buvo paminėta, yra Tautos Šventė — rugsėjo 8 diena.

Vytauto Didžiojo ordinas yra su grandine ir penkių laipsnių be grandinės. Ordinas su grandine yra aukščiausias Lietuvos ordinas; to ordino kavalieriumi yra Respublikos Prezidentas.

Vytauto Didžiojo ordino kavalieriai, žiūrint suteikto jiems ordino laipsnio, vadinami:

1-jo laipsnio ordino kavalieriai arba ordino didžiaisiais vyčias,

2-jo laipsnio ordino kavalieriai arba ordino didžiaisiais karininkas,

3-jo laipsnio ordino kavalieriais arba ordino vyčiais.

4-jo laipsnio ordino kavalieriais arba ordino karininkais,

5-jo laipsnio ordino kavalierias arba ordino ženklininkais.

Vytauto Didžiojo ordino garbės ženklai yra šie *):

1. Ordinas su grandine. a) Auksinė grandinė, kurios centralinė dalį sudaro ornamentuota ordino pakaba. Pakabos forma ir jos piešinių turinys paimtas iš Vytauto Didžiojo antspaudo. Pakaboje idėti: 1) Vilniaus ženklas — Vytis, 2) Kauno ženklas — jautis, 3) D. L. K. Kęstučio ženklas ir 4) kryžiaus ženklas. Atskirų grandžių forma primena Vytauto Didžiojo antspaudo motyvus; grandys papuoštos Vyties Kryžiaus ornamentu.

Prie grandinės pakabos yra pakabinamas ordino kryžius su karūna. Grandinė nešiojama ant kaklo.

b) Auksinė 85 mm. diametro devynių kampų kristaliniais spinduliais žvaigždė, kurios viduryje apskritame raudonai emaliuotame dugne sumažintas Vytauto Didžiojo ordino ženklas (kryžius).

2. I-s laipsnis. a) Baltas emaliuotas 50 mm. didumo auksiniais krašteliais kryžius. Priešakinėje kryžiaus pusėje viduryje padėtas skydo formos ornamentas su didžiuju Lietuvos kunigaikščių trilype karūna. Skydo viduryje raudonos spalvos dugne sidabrinis į dešinę pusę jojantis Vytis, paimtas iš Vytauto Didžiojo laikų kalamų monetų. Antroje pusėje — toks pat skydas su raide „V“ viduryje (Vytauto vardo pirmoji raidė) ir metais „1430 — 1930“.

Ordino Kryžius su karališka auksine trimis brangiais akmenėliais karūna.

I-jo laipsnio kryžius nešiojamas ant plataus 100 mm. pločio ordino kaspino, perjuosiamo per dešinįjį petį; kaspinas yra baltos spalvos su dviem tamsiai geltonos spalvos vertikalėmis juostelėmis kraštuose.

b) Žvaigždė tokia pat, kaip ir ordino su grandine, tik sidabrinė ir viduryje jos dugnas tamsiai mėlynos spalvos.

3. 2-s laipsnis. a) Toks pat kaip ir I-jo laipsnio kryžius, ir b) tokia pat, kaip ir I-jo laipsnio žvaigždė, tik jos viduryje dugnas juodos spalvos.

Žvaigždės nešiojamos kairėje pusėje.

4) 3-s laipsnis. Toks pat kaip ir I-jo laipsnio kryžius.

2-jo ir 3-jo laipsnių ordinų kryžiai nešiojami po kaklu ant 40 mm. pločio ordino kaspino.

5) 4-s laipsnis. Toks pat, kaip ir I-jo laipsnio kryžius, tik jo didumas 42,5 mm.; kryžius nešiojamas ant 32 mm. ordino kaspino su rozete.

6) 5-s laipsnis. Toks pat, kaip ir 4-jo laipsnio kryžius nešiojamas ant tokio pat kaspino tik be rozetės.

4-jo ir 5-jo laipsnių ordino kryžiai nešiojami kairėje krūtinės pusėje.

Pristatymai apdovanojami Vytauto Didžiojo ordinu svarstomi Vytauto Didžiojo ordino taryboje, kurią sudaro pirmininkas ir 5 nariai, paskirtieji Respublikos Prezidento trejiems metams iš Vytauto Didžiojo ordino kavalierių. Asmens, apdovanojami Vytauto Didžiojo ordinu, įrašomi į tam tikrą garbės knygą, kuri laikoma Prezidentūroje.

Vytauto Didžiojo ordino kavalieriai turi teisės vartoti ordino ženklus savo (asmens) antspaudose, vizitinėse kortelėse ir privačiuose blankuose, o taip pat turi teisės vartoti savo ordino laipsnio pavadinimus (didysis karininkas, vytis, ženklininkas ir t. t.), gimimo, jungtvių ir mirimo metrikose ir kituose svarbesniuose dokumentuose.

Vytauto Didžiojo ordino kavalierių našlaičiams ir vaikams skiriamos trys valdžios stipendijos aukštosiose mokyklose.

To ordino vyresniojo amžiaus kavalieriams, ne jaunesniems kaip 60 metų amžiaus, duodamos tokios metinės pensijos:

- 1-jo laipsnio — 1 pensija 1000 litų metams,
- 2-jo laipsnio — 2 pens. po 800 litų metams,
- 3-jo laipsnio — 5 pensijos po 500 litų metams,
- 4-jo laipsnio — 10 pensijos po 200 litų metams,
- 5-jo laipsnio — 25 pensijos po 150 litų metams,

Vytauto Didžiojo ordinui, kuriam, kaip matyti iš jo steigimo tikslo ir iš jo paskyrimo, teikiama ypatingos reikšmės, todėl ir apdovanojamiems šiuo ordinu statomi didesni reikalavimai. Kariuomenėje juo galės būti apdovanojami karininkai,

*) Garbės ženklų piešiniai bus idėti kitame „Kario“ numeryje.

(tąsa žiūr. 10 psl.).

KARYS

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XII metai

Kaunas, 1930 — VYTAUTO D. — m. rugpiūčio m. 28 d.

Nr. 35 (587)

Kariuomenėje.

Kad į dabartinę mūsų kariuomenę žmonės žiūri jau kaip į geriausiai atliekančią žmogaus auklėjimą ir mokymą įstaigą — visi aiškiausiai matom.

Džiaugiasi jaunuolis, eidamas kariuomenėn, džiaugiasi namiškiai jį palydėdami, ypačiai tėvai, kad jų sūnus grįš ne toks, koks išėjo. Iš tikrųjų, grįžęs sūnus yra darbštesnis, sumanesnis, drąsesnis, mandagesnis, mokytesnis ir t. t. Jis jau žino, kaip valstybė valdoma, kas jos galva, į kurią valdžios įstaigą kreiptis, reikalui esant. Apskritai, kariuomenėj jaunuolis tampa sąmoningu piliečiu, t. y. žinančiu savo pareigas ir teises valstybėje.

Kadangi kariuomenė paprastam jaunuoliui daug duoda, tai jis nevengia jos ir tarnaudamas esti linksmas ir patenkintas.

Kitai atrodo kai kurie inteligentai kariuomenėje. Sakau „kai kurie“, nes tokių nedaug. Paklaustas toks suniūrėlis, ko jam trūksta, kas yra — nė geriausiam draugui negali nieko atsakyti.

Būdamas pats toks (negaliu pasakyti, kad jau tikras inteligentas, bet mokyklos suole sėdėjęs dvylika metų) ėmiausi tyrinėti tuos vadinamus „inteligentus“. Jie man yra arti — kasdieniniai draugai.

Kelrodį tam tyrinėjimui pasiėmiau savo pirmąsias dienas kariuomenėje. Ir mano naujokystės gyvenimas buvo beveik panašus, kaip ir tų „intelligentų“. Bet dabar jaučiuos dėkingas kariuomenei, kad ji man išvarė „ožius“ iš galvos. Tiek to, grįšiu prie savo pastebėjimų.

Suvažiavo jaunieji kareiviai. Antrą dieną, nenom-

Varenos poligone.

LTSR Vėsp.
Pav. 1930

rėdamas svečių apkrauti darbu (nors kuopos vadas leido pasiskirti darbininką), kitokių minčių irgi ne-turėdamas, atsinešu geltono, pavasario žiedais kve-piančio sviesto puodą į kareivinę ir formuoju į ga-balėlius.

Priėjo jaunieji kareiviai. Kai kurie klausinėja, kam taip skirstau sviestą į lygias daleles, po kiek jos sveria, kiek tokių gabalėlių duoda žmogui per dieną ir t. t. Kiti dar siūlosi padėti man dirbti.

Mums jaukiai tarp savęs bekalbant, kritiškai ir „iš aukštybių“ į mus žiūrėjęs „inteligentas“ prisiar-tino ir paklausė manęs: „Kiek tamsta esi baigęs?“ Supratęs, kam jis taip klausia, nesugalvojau tuo kar-tu, kas atsakyti, tad trumpai pasakiau: „Pradžios mokyklą“. Išgirdau: „Taigi, tamstai visai tinka toks darbas“. Bet vis tik aš jam kitoks atrodžiau. Apklau-sinėjęs sužinojo, kad aš kiek daugiau mokslo raga-vęs. Tada jis į mane žiūrėjo dar labiau su panieka. O aš tuo labiau dirbau savo darbą, visiems matant ir vienas.

Tai čia tik vienas iš tokių svarbesnių atsitiki-mų. Galėčiau jų išskaičiuoti begales, bet...

Po kiek lako aš, „svesto dirbėjas“, arčiau susi-draugavau su panašiais „inteligentais“. Patyriau, kad tie, kurie tokių „didybės“ minčių prisikimšę galvas, praėity gyveno savotiškai lepinami. Mokslus einantiems niekuo nereikėjo rūpintis — viskuo ge-rieji tėveliai pasirūpindavo. Kilo tada sūnelis į auk-štybes iš po siltųjų tėvelių sparnelių ir didžiavosi savimi. Bet ką aš be tėvelių pagalbos galiu, ką aš tikrai savarankiškai moku pasidaryti — tas jam ne-atėjo galvon.

Tą pat atsinešė jis ir į kariuomenę. Čia jis irgi neįstengia save apsitvarkyti, apsisvarinti. Baisu jam atrodo darbas dirbti. Nustebęs žiūri, kaip kiti su atsidėjimu ir linksmomis veidais atlieka darbus. Baisu jam šautuvas valyti, nemalonu savo valgio in-dus išsiplauti. Prašo tų sveikų, linksmų raudon-skruosčių vyrų, kad jam pagelbėtų darbe. Vienas

iš jų sako: „O, tas man tai nesunku!“ Paėmęs grei-tai, gražiai atlieka darbą — ir vėl jis linksmas ir vėl trykšta raudonumu, energija. Aišku po kelių kar-tų, pamatęs, kad tas ištižėlis jį tik išnaudoja ir dar su panieka žiūri į jį darbą, meta padėjęs kaip drau-gui. Ir šaipos iš jo pamatęs, kad pilia skanius, tirštus geltonus kopūstus pietums į priskretusį nuo vakarie-nės sriubos bliūdėlį. Girdėjau sakant: „Kaip tie mo-kyti nesibridija valgyti iš nemazgotų bliūdelių?“ Kitas sako: „Nėra dyvu, gal jis pačieba šlėkta, bo pas mus šlėktos nečystai valgo“. Iš tikrųjų pa-rastas kaimo bernužėlis yra pastebėjęs, iš kur šis bjaurus paprotys, bijojamas darbo, pas mus užsiliko. Čia tai ne lietuvių padaras, jis mums svetimas, ne-tinka — kratykimės juo.

Taigi, visas blogumas su „inteligentais“ kariuo-menėje, kad jie bijosi darbo. Bet tokius „intelligen-tus“ tik kabutėse tegalima rašyti, nes tikras inte-ligentas taip nedaro.

Ir kame gi tokio žmogaus, inteligento, savigar-ba. Kaip tai galima vaizduotis save tokiu menku, tokiu invalidu, kad negalėtum pats nė apsirūpinti, sau viską pasidaryti. Kodėl gi tu toks menkas žmo-

gelis, kad tavimi tik kiti turėtų rūpintis, kodėl tu savarankiškai negali veikti, kodėl tave kiti gelbsti, kodėl tau lyg uždrausta tą gražų gyvenimo audeklą austi — pačiam savo gyvenimu rūpintis. Juk tai di-džiausias dvasios invalidas, jei pats negali save pri-versti dirbti tai, kas būtina kasdieniniam žmogaus gyvenime.

Kariuomenė čia ir atėjo pagalbon: išvadavo iš tarnų globos, kurie neleido to gyvenimo malonumo pažinti — darbo dirbti.

Darbas yra svarbiausias gyvenime dalykas; kas jo vengia, tą gyvenimas skaudžiai baudžia.

Taigi, pamilkime darbą, prisiminę savo senolių posakį: „Darbas žmogų ne žemina, bet aukština“.

Ką pasakoja pargrižę iš kariuomenės.

Pažįstu aš vieną kareivį, neseniai grįžusį iš ka-riuomenės. Dažnai mudu šventadienių povakariais susiėję dalinamės pergyventais įspūdžiais. Jis man pasakoja kareiviavimo nuotykius. Jis buvo gusaras ir gyveno ant Žaliojo kalno. Iš tiesų, kaip patyriau, gražus tas kareivių gyvenimas... Kaip jis gražiai at-simena linksmas kareiviavimo dienas...

Pradžioje, sako jis, kareivinės mums atrodė ny-kios ir niūrios, kaip ūkanotas rudens dangus. Kie-mas ištryptas, išmintas atrodė bauginas ir baisiai ne-simpatingas.

Bet kai truputį pagyvenom, apsipratom, susi-draugavom su seniais, mūsų gyvenimas visiškai paki-tėjo. Nepaprastai, sako, įdomios buvo pirmosios gy-venimo dienos kareivinėse. Žiūrėk, čia koks Baltrus skundžiasi palikęs verkiančią Barbelę, Kitas taip sau suniurzgęs kampe sėdi...

Bet kai įsitraukėm į darbą, ėmėm jodinėti eikliai-siais žirgeliais, viską pamiršom. Na, kaip čia būsi susiraukęs, kada tenka vėju skrajoti po geltonąją smėlį, o jis, iš po žirgo kojų lėkdamas, gal debesis pra-muša... Kaip būsi suniurzgęs, kada orkestras sutren-

kia griausmingą maršą, kad ne tik Žaliojo kalno, bet ir viso Kauno oras virpėte virpa.

Iš tiesų, įdomus tas kareiviavimo laikas. Kiek aš sužinojau naujų dalykų, kiek visko išmokau, net apsaityti sunku. Pirma į kareivines žiūrėjau, kaip į baisų kalėjimą, dabar kaip į visokeriopo išsilavinimo centrą bei linksmo ir smagaus gyvenimo namus. Ka-reiviavimas, sako jis, išgudrinio mane, užgrūdino ma-no jėgas, išmiklino, išmokė, kaip reiks ant priešo krūtinės pavartoti plieno kardą. Pagaliau, plačiai su-pažindino su savąja tėvyne ir plačiuoju pasauliu.

Aš tau sakau, sako jis, kai man pranešė, kad jau laisvas, taip man sugrudo širdį, toks akmuo užgulė ant krūtinės, taip pagailo palikti draugus, kad net nejauku pasidarė.

Pažiūrėjau, sako, į tas laimingas, meilias ir taip artimas vietas, į pasiliekančius laimingus draugus, su kuriais taip gerai sugyvenau ir... išvažiavau.

Parvykęs namo pradžioje neišivaizdavau, kad aš jau atsargoje. Ir sapnuodavau kareiviavimo laikus... Skaitydamas „Kari“, atsargoje būdamas, aš užsimirš-tu ir jaučiuosi esąs kariuomenėje... Taip ji man brangi ir mylima... P. Ateit.

Plaukimas su arkliu.

Daugelis kavalerijos statutų dėl plaukimo su arkliu duoda tikrai bendrų taisyklių. Nėra smulkaus taisyklių aprašymo. Bet visi pabrėžia plaukimo su arkliu svarbą ir mokymo reikalingumą. Kad tai karuose reikalingas dalykas, aiškiai parodo, kad ir šios pokarinės karo literatūros ištraukos apie kai kuriuos veikusius kavalerijos vienetus Lietuvos terene.

Rotmistro Honnermano žvalgomoji rinktinė (1-jo Bavarų sunkiųjų reitarų pulko) 1915 m. balandžio 26 d. turėjo persikelti per Dubysą: „...vachmistrui Ehetmey'riui įsakymas: „persikelti per upę ir užimti aukštumą“. Zovada prie upės. Supentinuojama, šokama — ir mūsų raitininkai pagaunami šalto, kaip ledo vandens. Mūsų nupėstintieji spaudžia ugnimi rusus. Bangos susilieja viršuje balnų, tekmė nuneša arklius į šalį. Arkliai ir raitininkai beveik dingsta vandeny. Įtemptom jėgom plaukia ištikimi ir pailsę sutvėrimai... Ir vėl siekia dugną kojomis. Ačiū Dievui, joja be nuostolių kitam krante!“

Ir dar. Joja leitenanto Knesebecko (18-jo dragūnų pulko ties Vilniū): „... joja sutinka rimtą kliūtį Neris („Vilijos“ originale žl.) upę. Neatsižvelgiant, kad nėra brastų ir smarki tekmė, ltn. Knesebeckas perplaukia ir pasiekia kitą krantą ties Bukonių kaimu“. Ir dar daugiau. Karališkojo ulanų pulko joja 1915 m. rugsėjo 21 d. Vilniaus kautynių metu: „Apytikriai apie pusiaunaktį pasiekėme gana gilų ir platų Nerį (Viliją), balotame ruože, tarp dviejų rusų bivuakų, kuriuos galima buvo nustatyti

iš žiburių šviesos... Radę palyginamai siaurą vietą, patogią perplaukti — plaukiame su galimiausiu greičiu... Bet du arkliai susipina pavadžiais ir skęsta (Dėlto, kad pavadžiai nebuvo surišti)“...

Šias iliustracijas patiekia žinomas vokiečių karo rašytojas kavalerijos generolas von Posek, kurios vaizdžiai parodo smulkių kavalerijos vienetų (jojų) persikėlimo reikalą įvairiose kautynių aplinkybėse. Tokių persikėlimo vaizdų iš didžiojo karo yra labai daug. Taip pat ir mūsų kavalerija kovose dėl nepriklausomybės yra padarius perplaukimų, apie kuriuos dar nesurašyta atsiminimų literatūroj.

Kavalerijos vienetai, persikeldami per vandens kliūtis, naudojami šiomis priemonėmis: 1) perjojant brastas, 2) plaukiant su arkliu, 3) panaudojant keltus (arba pasidarius keltų iš esamos parankiui medžiagos), 4) plaukiojimo priemonėmis, 5) žiemos metu ledu ir 6) panaudojant tiltus. Aišku, kad didelių kavalerijos vienetų persikėlimo būdas bent kiek skiriasi nuo persikėlimo kavalerijos mažesnių vienetų, nes dideli kavalerijos vienetai gauna didesnių ir svarbesnių uždavinių.

Plaukti su arkliu su visa apranga ir šarvuote dideliems kavalerijos dalims tenka žymiai rečiau negu smulkioms dalims. Be to, tas persikėlimas bus ne vien tik plaukimas su arkliu, bet ir kitų priemonių kombinacija. Bet smulkioms dalims, ypatingai mūsų sąlygose, toks plaukimas su arkliu turės didelės reikšmės. Nes smulki dalis negali panaudoti tos puo-

Krūvininko (lengv. kulk. gr.) su krūviu plaukimas.

(1 g. p. foto).

limo, apsigynimo taktikos tokiu mastu, kokį gali panaudoti kavalerijos vienetas, sakysim, kavalerijos pulkas. Tokiam smulkiam vienetai dažnai reiks rasti progų persikelti tokiomis kryptimis, kur jis nebus sulaukytas ir galės vykdyti savo uždavinį, arba vėl tokiu metu, kad, norint išsigelbėti, tenka šokti į vandenį, kaip į ugnį, nes ieškoti kitų priemonių nebus nei vietos nei laiko... Be to, mums gerai žinoma, kad jokia operacija net ir didelio vieneto nepavyks, jei jis nemokės veikti savo smulkiomis dalimis. Vadinasi, kavalerijos vienetas turi mokėti panaudoti visokias persikėlimo priemones, pradedant nuo staiga ir netikėto plaukimo su arkliu su visa apranga ir šarvuote.

Kavalerijos vienetas prie šito prieina grynai mokymo keliu. Kiekvienas raitininkas turi būtinai mokėti ir praktikoje išmėginti plaukimo dalyką. Tai, be abejo, einama per vieno mokymą, kuris patogiausiai įvykdyti per vasaros sezono programą.

Mūsų kavalerijos st. I, VII skiltis keliais §§ (158, 159 ir 160) išsema visą plaukimą su arkliu kursą, bet plaukimo smulkmenų dar daug pasilieka, kurios gry-

nai karo raštų gali būti aptartos, ir bent kartą praktikoje patikrintos. Reikia pažymėti, kad ir kitų kariuomenių kavalerijos statutai labai trumpai apie plaukimą su arkliu tekalba (apskritai, yra svarbių dalykų, kurie kažin kodėl mažiau aiškinami). Bet plaukti iš karto, kaip statute norodyta, negalima: reikia arklių plaukimą patikrinti bei juos plaukti išmokyti. Taip pat raitininkus. Kad visi jie priprastų prie vandens ir bereikalingai nesijaudintų. Geriausiai tai pasiekama per mokomąjį plaukiojimą, per savo rūšies „plaukymo“ mokyklą, kuri kaip tik turi tikslą tą visą pasiekti palaipsniui: pripratinti bei priprasti prie vandens ir mokėti priversti arklių plaukti visokį gilų ir sraunų vandenį. Kitur yra net tam tikri vandens rezervuarai, kur iš karto mokomi arkliai plaukti vieni patys, paskui su raitininkais ir pagaliau vykdomas kuris nors taktikos pratimas persikeliant per upę.

Bendrai, kalbant apie plaukiojimo mokymo periodą, reikia pabrėžti, kad vietos parinkimas plaukioti turi gana daug reikšmės. Vieta turi būti su kietu dugnu, kad arkliai, brisdami į vandenį, neįklimptų, kad galima būtų priversti arklių įbristi į vandenį per 1 bei 1,5 m. gilumo, grynai pripratinimo atžvilgiu. Be to, kad nebūtų smarkios tekmės, nes tai arkliui sudaro sunkumą. Taip pat pats pakrančio ruožas, apie 100 m. tekmės kryptimi, turi būti išlygintas, kad lengvai galėtų išeiti arkliai, kuriuos tekmė nuveša į šalį. Išbrendant dugnas turi būti taip pat kietas, kaip ir įbrendant. O pačioj upėj, „plaukimo mokykloj“, per kokius 5 m. nuo vandens kranto linijos, turi prasidėti giluma, kurios arklys negalėtų pasiekti savo užpakalinėmis kojomis. Ypatingai šito dalyko reikia žiūrėti ir vengti, nes kitaip arkliai išmoksta atsispirti užpakalinėm kojom į dugną. Po tokios „mokyklos“ arklys ir giliame vandeny, kur jis dugno negali pasiekti, bando atsispirti ir, žinoma, pasineria, dėl to sudaro raitininkui nemalonių ir pavojingų momentų. Ir va, tokioj parinktoj plaukioti vietoj arkliui yra maunamos kamanos (be laužtukų), ir jis bė balno, vienas pats, su prišta kairėj kama-

Gusaras su savo žirgu per upę. (1 g. p. foto)

Fotografas.

Kareiviai niekam neduoda tiek daug pelno, kiek fotografams. Fotografai iš kareivių lupa pinigų, lyg ūkininkai už kviečius. Todėl šančiuose, Panemunėj ir kituose miestuose fotografai šalia kareivinių dygsta, lyg grybai po lietaus. Ir kodėl jiems nedygti? Kareiviai kasmetai keičiasi. Atvykęs į kariuomenę kiekvienas, iš pat pirmųjų dienų, svajoja apie fotografiją. Kaip čia nesvajoti. Juk naujokas didžiuojasi įsivilkęs į kareivišką mundurą. Stengiasi kuo veikiausiai savo „abrozda“ nusiūsti tėveliams, giminėms... Fotografai neriasi iš kailio. Reklamas daro kvadratinio kilometro didumo. Šventadieniais pas fotografus pati rugiapiūtė.

Sekmadienis. Kareivinėj sąjudis: batams „pakuta“ nuo šepčio ir „vakso“, rūbų rūšiavimas į tinkamus ir netinkamus fotografavimuisi.

— Jonai, paskolink nuosavus batus! Petrai, tavo diržas platesnis. Juozai, duok „galife“ ir t. t.

— Kur eisim! ar į šančius ar į Panemunę. Keli. Kokia poza?

Kiekvienas supranta, kad fotografija ne tik apie žmogų daug ką gali pasakyti, ne tik dabartiniai žmonės ją matys, bet ir būsimieji... Ir kaip čia nespūšti, nesifrantavoti.

Įeik į mūsų kaimų seklyčias. Kiek ten ant sienų nukabinėta įvairiausių „cackėmis“ įvairiausių nuotraukų: daugiausia tai kareiviškų nuotraukų. (Mieste fotografijos laikomos albumuose). Iš to darome išvadą, kad kiekvienas žmogus, kiek jis išsigali, nori neišdildomai užfiksuoti, kaip atsiminimui, įvairiais gyvenimo momentais pats save.

Bet kartais fotografai šposus iškerta. Man atsitiko šiaip.

Buvau pirmų dienų naujokas. Peržiūrėjo dalies daktaras: išvartė akių blakstienas, išbarškino šonkaulius, išklaušė, ausį pridėjęs, mano plaučių kapelijos: ir nieko man nesakė. Tik po pietų pranešė man skyrininkas —

— Tamsta išsiunčiamas į Karo ligoninę.

Atidaviau dalį kareiviško kraičio kam reikiant, sėdau į sanitarinę būdą. Uždarė ir paliko sėdėti vieną patamsėj. Būdoj dantis laikiau sukandęs, kad

nų grandy virve, varomas plaukti. Arklio plaukimo žiūri instrutorius (kuris turi jo virvę), kuris yra laively. Kad lengvai pasisektų perplaukti į kitą krantą, reikia, kad dar blogai, nenoroms plaukiantieji arkliai, kitam krante matytų arklius. Taip perplaukus į kitą krantą, grįžti atgal ir imti tą arkli su virve, kuris daugiausia pareiškė pasipriešinimo. Kitus arklius galima įginti į vandenį, ir jie patys pasikui vedamąjį arkli atplauks atgal. Po šito mokomojo plaukimo reikia arklys ir raitininkas paleisti plaukti kartu. Kai tik arklys įeina tiek į vandenį, kad jau pradeda plaukti, raitininkas skečia kojas, nusileidžia prie arklio šono iš tos pusės, kur tekmė ir, viena arba dviem rankom, laikydamasis už karčių per vieną arba du plaštaku nuo keteros, plaukia. Raitininko rankos yra ištiestos, kūnas plaukia horizontaliai ir beveik visa savo dalimi pasinėręs vandeny. Kaip tik arklys pasiekia kojomis dugną, raitininkas sėda ant arklio. Pirmam plaukimui instrutorius parenka ramius arklius, kurie tikrai ir patikimai plaukia. Be abejo, mokant reikia panaudoti atsargumo priemones. Turi būti laivelis su gerai plaukiančių grupe, kuri skęstantį gelbėtų (ypatingai jei pradėdama plaukti tekme). Po šitų plaukimo mokymų raitininkas be baimės ir visai patikimai galės plaukti pilna kautynių apranga su pabalnotais arkliais. Čia reikia laikytis šių taisyklių:

1° Prieš plaukiant reikia lengvai atleisti užpakalinę pavaržą. Tai reikalinga alsavimo dėliai ir didesnei oro talpai.

2° Nuimti laužtukus (jų geležį), kilpas, diržą pakelti aukšty arba tiesiog permesti per balną, nes kilpos pasilieka vandeny ir trukdo plaukimą, o raitininkas, kuris neišima kojų iš kilpų, vandeny sunkiau bešims, nes plaukiant kilpos numetamos atgal, ir tokiu būdu pasunkinamas pats kilpų „pametimas“. Šią taisyklę ypatingai reikia daboti.

3° Reikia surišti (sumegzti) pavadžius ir tokiu ilgiu, kad arklys galėtų lengvai ištiesti galvą, kitaip gali būti nelaimingų nuotykių (gen. Poseno iliustracija aukščiau!).

4° Įeiti į vandenį pagal tekmę stačiu kampu ir, kai arklys jau pradeda plaukti (ar jau jau pradės), nusileisti nuo arklio į tekmės pusę ir plaukti taip, kaip aukščiau jau yra minėta.

5° Perplaukus reikia greitai sutvarkyti arkli ir save (pavaržų, laužtukai, išpilti vandenį iš batų) ir vykdyti uždavinį.

Čia buvo kalbama apie atskiro raitininko plaukimą su arkliu. Šiandie modernioji kavalerija yra taip apginkluota, kad kai kurie arkliai yra be raitininkų ant jų, o neša krūvius, reikalingą raitininkams kautynių amuniciją. Tokiais arkliais reikia mokėti perplukdyti tam raitininkui, kurio žinioje jie yra, t. y., krūvininkui. Tik nieko nepaprasto taip pat nėra. Krūvininkas visada bus iš tos pusės prie savo arklio, kur tekmė, krūvio arkli valdys ilgais pavadžiais, o savo taip, kaip skyrium plaukiama, kol pasieks krantą. Be abejo, čia reikia didesnio dėmesio, o krūvio arklys visais atžvilgiais turi būti parinktas. Taip pat lengvai yra plaukiama ir su leng. kulk. naudojant tas pačias atskiro raitininko taisykles.

Iš gusarų pratimų plaukti su arkliu (1 g. p. foto).

neišbyrėtų, nes baisiai krėtė bruku važiuojant. Po paširdžių, lyg šakalį kas kaisiojo. Žiopčiojau, lyg žuvis ištraukta iš vandens.

— Išlipk! — sušuko pradaręs būdos duris sanitaras. Nuvedė į didelį, didesnį nei dvaro daržinė namą. Atėmė rūbus. Nuvedė į šaltą vonią. Išsimaudžius atnešė šliures, baltinius ir mėlyną chalata. Nuvedė į sauskimšai priguldytą ligonių palatą.

Pirmą kartą gyvenime toks atsitikimas, todėl jaučiaus, lyg avinėlis svetimoj bandoj. Kas kita kareivinėj, kas kita ligoninėj.

Vakare kai kurie ligoniai knygas skaitė, pasakas, anekdotus drožė, kortomis lošė. Žodžiu, visi buvo užsiėmę darbais.

— Vyrai kas norite nusifotografuoti! — sušuko ikišęs nosį pro duris ligonis.

— Aš. Aš. Aš... — atsliepė keliolika balsų.

Nuėjome į prisigrūdusią ligonių palatą. Fotografas sustatė mus: du mažiuku ir vieną didelį. Padėjo tris kedes.

— Tik žiūrėkit, — įsakė fotografas: — kai aš komanduosiu „sėst“ ar „stot“, kad darytumėt, lyg žaibas.

— Aš šiek tiek jaučiau, ar tik ne šposą kokį nori iškrėsti, todėl ir elgiausi atsargiai, nes visų esančių palatoj akys buvo nukreiptos į mus ir spindėjo, lyg grobio tykant.

— Ką jūs, lyg kaulus prariję! — sušuko į mus fotografas. Reikia kareiviškai daryti, o ne taip kaip...

— Sėsk! Stok! — komandavo fotografas: apsiautęs chalatu galvą ir kažką spindintį laikė tiesėmis. Tai buvo „foto“ aparatas.

— Sėst! — sušuko fotografas.

Išdresuoti sėdome visu smarkumu. Tik „dun“ „dun“ subildo grindis ir aukštelninki išsitiesėm ant grindų. Aš mažiukas — tat nieko dar, bet kai virto ilgasis, pusanthro pagalio naujokas, tai bildesys nuaidėjo visoj ligoninėj.

— Ocho-cho-cho — alpo juoku ligoniai.

Kiti pradėjo net delnais ploti, šaukti „bravo“... Visa palata sužžė, lyg bitės avily prieš spiečių.

— Po velnių! — sušuko pašokęs nuo grindų ilgasis naujokas — tai kiaulystė. Buvo bemanas fotografą čiupti už apikaklės, bet šis laiku paspruko.

Čepstas.

Keletas dienų Varėnos stovykloje.

Kulkosvaidininkai.

Palapinių „miestas“, išstatytas tarpu pušaičių ir kadugių, užima platų ir ilgą plotą, kuris visas išvedžiotas gatvėmis, gatvelėmis, takais. Didžioje gatvėje, kurios abi pusės apšodintos gražiais kadugių krūmais, stovi stulpeliai su užrašais, tai dalių rajonų suskirstymas. Vidury rajonų stovi aukšti stiebai su plevėsuojančiomis vėliavomis, iš kurių numerių jau iš tolo matyti kokios dalies rajonas. Švara. Eini skersai, išilgai, nerasi nei popierėlio, nei popirosos nuorūkos, net pušaičių spyglių. Nieko ant žemės nemėtoma; visa kas nereikalinga, metama į duobeles, pa-

darytas dėžučių pavidale arba į krepšelius ties palapinėmis. Jeigu pasitaiko kai kam iš netyčių nukristi ne į savo vietą, tai tvarki- niško šluota tuojau sudoroja.

Purvo čia niekuomet nebūna. Smėlynas. Vos spėjo lietus palyti, kai žemė, tarsi, labai ištroškusi, viską tuojau sugeria. Kad palapinėse daugiau būtų vietos, jų gyventojai, kai kur yra išsikasę apie 30—50 cm. gilio duobes. Bet ir čia vanduo nepribėga. Palapinėse guoliai daugiausia ant žemės, ant smėlio. Pirmiausia paklota medžio šakos, paskui šiaudai, o viršui čiužinys.

Už šių mažų palapinių stovi

pailgos didelės palapinės. Tai ginklų ir amunicijos palapinės. Praeinant pro šalį matyti, kaip gražiai išrikiuoti kulkosvaidžiai, kaip sustatyti šautuvai iš vietos medžiagos padarytose piramidėse ir gražiai sukrautos šovinių dėžės.

Kiek toliau eilėmis išrikiuoti kulkosvaidžių vežimai, o ten virtuvės, maisto sandėliai, gurguolės vežimai. O miške tarp pušaičių stovi arkliai. Netoli jų pašaro sandėliai.

Vakaras. Žmonės grįžę iš poligono ar iš užsiėmimo lauke jau pavakarieniavo. Dabar laisvas laikas.

Kiekvienas jį sunaudoja savaip. Vienas valo šautuvą, į pušaitės šaką atrėmęs. Kitas atsėdęs palapinės angoje taiso munduro atirusią rankovę. Kiti, išvalę šautuvus jau prieš vakarienę, dabar laikraščius skaito. Kai kurie susėdę ant savo rankomis padirbtų iš vytelių ar kartelių suolų prie tokio pat tipo stalo laiškus rašo. Kai kurie prie kulkosvaidžių trūšia. Iš radio imtuvų garsiakalbių girdėti paskaitos bei muzika.

Vienur kitur girdėti armonikos ar klarneto garsai. O ten tarp kelmų girdėti ratų dundėjimas. Tai virėjai parsiveža vandens ryt dienai kavai virti.

Saulės spinduliai retėja, retėja, pagaliau visai pranyksta iš horizonto. Jau greit bus 8 val. Pasigirsta skardūs trimito garsai. Tai stovykla kviečiama vakariniam patikrinimui. Visi išsirikiuoja viena tiesia linija — stovyklos didžiau-

Mūsų kareiviai Varėnos paligone pietų metu.

Be šito, ką tik pažymėto plaukimo, dar galima su arkliu plaukti ir kitokiais būdais. Tik reikia pažymėti, kad visi kiti būdai yra žymiai lėtesni ir pagaliau gal mažiau tikresni. Dar galima plaukti su arkliu nusirengus, kur rūbai suvyniojami į tamprų ryšulį, kurio viduje randasi dalis amunicijos ir kuris pririšamas prie balno priešakinio lankelio. Pike ir karabinas pritvirtinama prie užpakalinio lankelio iš priešingos tekmei pusės. Tai yra patogus persikėlimo būdas, tik žinoma, reikalaujantis žymiai daugiau laiko. Taip pat gali būti vartojamas plaukimo būdas stacionom ant balno (kojos permestose kilpose). Jis tuo patogus, kad išlieka sausa amunicija ir rūbai, bet iš kitos pusės reikalauja ramumo ir, reikia pažymėti, didelio įpratimo. Be to, tai bus daugiau rizikos dalykas.

Bendros plaukimo taisyklės principu nesikeičia, bet yra labai smulkių pakeitimų (variacijų). Pavyzd., raitininkas gali laikytis plaukiant su arkliu ir už

uodegos. Atliekama taip: jau plaukiant ritininkas sučiumpa užpakalinę balno dalį, paskui arklio kryžių ir pagaliau uodegą. Bet čia aišku, kad arklio valdymas jau yra išslydęs iš rankų. Arklys netoli nuo kranto gali pasukti atgal. Taip pat reikia pažymėti ypatingą laikymąsi už karčių. Kada tekme iš dešinės, laikomasi už karčių dešine ranka, o kai riąja valdoma, jei reikia, pavadžiais, ir antraip, kada tekme iš kairės. Bet galima plaukti laikantis kairiąja ranka už karčių, kai tekme iš dešinės ir kada iš kairės — antraip. Čia yra dalykas individualės „laisvės“, kaip patogiau prisitaikinti ir neapsunkinti paties „plaukiko“ — arklio.

Baigiant reik čia atsiminti, kad kitos kariuomenės ypatingai kreipia dėmesio į persikėlimą per upes, tai matyti iš pratimų, atliekamų manevrų metu. Be to, pats plaukimo mokymas yra tampriai surištas su kavaleristo dvasios auklėjimu.

Kpt. Žl.

sioje alejoje prieš savo palapines. Eina patikrinimas, įsakymo skaitymas, ryt dienai tarnybos paskyrimas. Toliau orkestras groja aušrinę „Marija, Marija“ ir Tautos Himną.

Patikrinimui pasibaigus, visi eina miegoti, ilsėtis po dienos darbų. Tik tarnyba pasilieka budėti. Dar vienur kitur girdėtis tylūs pasikalbėjimai apie pereinamos dienos darbo rezultatus bei išpūdžius, apie darbus ryt dienos, bet greitai tie balsai nutilsta. Užmiega stovykla.

Naktis. Tyla. Padangėje pilki, balzganai lopusi reti debesys plaukia. Pro debesų tarpus retkarčiais dangaus gyventojai — mėnulis ir žvaigždės — pažvelgę į žemę, nušviečia šį tokį paslaptingą nakties metu palapinių miestą. Miške retkarčiais pelėda surinka, arkliai nusiprunkščia. Kai kur palapinėse girdėti garsus kvėpavimas.

Gatvėmis tarp palapinių lėtu žingsniu, iš lėto dairydamsis, vaikštinėja su šalmu kareiviai, šautuvus per petį pasikabinę. Tai kuopų dieniniai saugo, kad niekas pašalinių nesilankytų stovyklon, saugo valdišką turtą ir savo miegančių ginklo draugų mantą. Ten toliau taip pat ginkluoti vyrai sau-

Vytauto Didžio paveikslas, pranešamas pro Vareną, iškilmingai mūsų karių sutinkamas ir palydimas.

go ginklų bei amunicijos sandėlius ir aklius. Stovyklos vidury, gatve, lengvu bet stipriu žingsniu žengia taip pat su šalmu ir ginklų karininkas. Tai stovyklos budintis karininkas tikrina, kaip stropiai ir atidžiai dieniniai bei sargybiniai eina pareigas.

Rytas. Išaušo. Dar tik 4 valanda. Sujudo stovykla. Skubiai ren-

giasi, prausiasi: vieni prie upelio, kiti čia pat, geria kavą, vynioja milines, riša prie kuprinių. Kiti dar peržiūri ir valo, šluosto kulkosvaidžius, patikrina kaspinus, ar gerai primušti šoviniai. Kas čia yra, kodėl taip šiandien anksčiau sukilo ir taip smarkiai apie kulkosvaidžius trūšia, tarsi tuojau rengiasi frontan vykti ir priešams

Žiourus pasikėsinimas prieš pulk. Rusteiką.

Pulkininkas Rusteika — ilgai buvęs Telšių karo komendantu, dabar kriminalinės policijos direktorius, einas atsakingas krašto tvarkos ir ramybės saugotojo pareigas, užsitarnavęs ir gerai žinomas platesnei visuomenei kaip darbštus ir doras karininkas ir žmogus—dabar guli karo ligoninėje žiauriausiai provokatorių sužeistas.

Tai įvyko rugpiūčio 19 dieną, 16 val. 30 min. „Kontinent“ viešbuty, kur buvo užėjęs pasikalbėti su Vaitkevičium Julium.

Vos pradėjus kalbėti, kaip praneša „Elta“, į kambarį įšoko su revolveriu rankoj Pupaleikis Antanas. Abu puolė direktorių, surišo jam rankas, užkimšo burną, ir vienas jų smogė į galvą revolverio rankena.

Kai pulk. Rusteika nuo smūgio apsvaigo, Pupaleikis dūrė jam į krūtinę 30 cmt. ilgio peiliu. Nors apsvaigęs būdamas, užrišta burna, bet nuo tokio smūgio pulk. Rusteika suriko. Vaitkevičius, pabūgęs

kilusio triukšmo, išbėgo, o Pupaleikis, likęs kambarį, padarė pulk. Rusteikai dar 4 žaizdas peiliu.

Pulkininkas Rusteika.

Pupaleikis čia pat buvo sulaukytas viešbuty, o Vaitkevičius, nors bandė pabėgti, bet tuojau buvo sugautas.

Iš aplinkybių aiškėja, kad užpuolimas buvo padarytas partiniais sumetimais ir iš anksto sugalvotas, tiek priemonių, tiek būdų atžvilgiu. Kad nesukeltų triukšmo ir lengvai galėtų pasislėpti, užpuolikai, vietoj šaunamų ginklų, pavartojo peilius, biauariausiai baidydami žmogų taip, kaip kitas nepasielgtų su gyvuliu.

Kas gi tie užpuolikai? Tai jau ni dar vyrukai ir nemaža mokslo ragavę. Vienas jų, Vaitkevičius, studentas, buvęs p. Voldemaro „adjutantas“, kuris gyveno su juo Lietuvos Banko bute ir nuolat lydėdavo Kauno gatvėmis.

Tai nesveikasis mūsų tautos elementas, „brudas“, kurį be atdairios reikia šalinti, jei nebegalima pagydyti. Be abejo, teismas tars savo teisingą ir rūstų žodį.

„L. A.“ ta proga pabrėžia: „Su kitaip manančiais, bet sveikais žmonėmis galima apie viską kalbėtis, dėl visa ko tartis. Bet su moraliskais degeneratais, su išsigimėliais, kurie per nekaltų žmonių lavonus nori į aukštybę kopti, negali būti kalbų!“

mirtį kulkomis svaidyti...

Šiandien pryzinis kulkosvaidininkų šaudymas, papasakojo man vienas kulkosvaidininkų p. karininkas. Kas iš kulkosvaidininkų, tiesiog šaudydamas, išpildys nustatytas taisykles ir padarys nemažiau nustatyto skaičiaus kliūdymų, gaus laikrodį. Todėl ir mūsų kulkosvaidininkai į šį šaudymą rengiasi ne blogiau, kaip į frontą. Nors teks šaudyti ne į priešą, tačiau laikas šaudymui aprėžtas ir pertraukų skaičius taip pat aprėžtas, todėl nebus daug laiko prisišaudyti. Čia tarytum egzaminai, kiek kurio taikintojo gerai įgudusi akis. Egzaminai labai įdomūs. Nes čia kiekvieno ir savimeilė paličiama, be to ir reali nauda — laikrodis.

Po kiek laiko žygio tvarkoje išžygiavo viena po kitos kulkosvaidininkų kuopos ir eskadronai į poligoną (apie 5—6 klm. nuo stovyklos).

Apie 7 val. jau visi kulkosvaidininkai buvo išsirikiavę miške

aikštelėje ties geležinkeliu, tai susirinkimo vieta. Atvyko poligono štabo viršininkas ir kulkosvaidininkų šaudymų prižiūrėtojas. Prizinių šaudymų komisijos pirmininkas pulkininkas Vitkauskas pasisveikino su dalimis.

Sukvietę p. p. karininkus, pranešė šaudymo tvarką ir taisykles. Čia pat kuopų vadai traukė burtus, kuria eile kuriai kuopai teks šaudyti. O šaudymo eilė turi reikšmės, nes, saulei kylant, keičiasi taikinių ir taikiklio apšvietimas, o nuo to iš dalies pareina ir taikymo tikslumas.

Eilė nustatyta. Pirmos tris eilės vyksta į poziciją, kitos lieka čia pat. Tiesiamas telefono ryšys, statomi taikiniai, tiesiamas telefonas į apkasą ties taikiniais — kliudymų tikrintojams. Pirma pamaina užima poziciją. Prasideda šaudymas. Šaudo keturi kulkosvaidžiai.

Pasigirsta komanda. Kulkosvaidininkai prieina prie kulkosvaidžių, užtaiso, keletą sekundžių taikoma, ir pasigirsta šūviai. Jei-

gu nedalėkimas ar perlėkimas — maža pertrauka: pataiso, nutaiko ir antrą eilę šovinių. Taikinis pagautas į gilumos išsisklaidymo šakutę. Kulipkos krenta prieš ir už taikinių, sukeldamos debesėlius dulkių. Taikintojas pasklaido į taikinių eilę kairėn dešinėn. Kulkos tik žvimbia.

Nepraėjo pusantros minutės, ugnis nutilo. Trimito garsai skelbia, kad pirmos pamainos šaudymas baigtas. Telefonu pranešama kliudymų tikrintojams. Eina patikrinimas, telefonu pranešami rezultatai. Pirmoje pamainoje 2 p. D.L.K. Algirdo pulko kuopos kareivis padarė žymiai daugiau kliudymų, negu nustatyta. Aišku, egzaminas išlaikytas gerai. Laikrodis yra. Po to eina antra, trečia, ketvirta ir t.t. pamainos.

Pradžioje oras šaudymui palankus. Saulė pridengta plonais debesėliais. Šviesos užtenka ir nespindi į akis. Apie 11 val. pradeda debesys tirštėti, niuktis.

Kėdainių savanoris.

tik pradėdant kapitonais kuopų vadais, o civiliniai valstybės tarnautojai, tik pradėdant X-a kategoriją, t. y. asmens, kurie per ilgesnį tarnybos laiką galėjo pasižymėti savo naudingais darbais Valstybės ir Tautos gerovei.

Pristatant apdovanoti Vytauto Didžiojo atitinkamo laipsnio ordinu kariuomenėje numatoma aplamai prisilaikyti šios tvarkos:

- a) 5-jo laipsnio — kapitonai ir majorai — kuopų ir batalionų vadai,
- b) 4-jo laipsnio — majorai ir pulkininkai leitenantai — pulko vado padėjėjai ir aukštesni,
- c) 3-jo laipsnio — pulkininkai ir generolai leitenantai,
- d) 2-jo laipsnio — generolai leitenantai ir generolai — divizijų vadai ir aukštesni viršininkai,
- e) 1-jo laipsnio — aukštieji viršininkai, apdovanojami Respublikos Prezidento nuožiūra,
- f) ordinu su grandine — aukščiausioji dekoracija, kuria apdovanojami Respublikos Prezidento nuožiūra Valstybės galvos ir. išimtiniais atsitikimais, kiti žymieji asmens.

Vytauto Didžiojo ordino medalis steigiamas didžiai nusipelnusiems Lietuvai bei žmonijos gerovei asmenims pagerbti ir pažymėti.

Vytauto Didžiojo ordino medalis yra trijų laipsnių: 1-jo laipsnio auksinis, 2-jo — sidabrinis ir 3-jo bronzinis.

Priešakinėje medalio pusėje yra Vytauto Didžiojo su karūna stilizuotas atvaizdas ir simbolizuojanti atgimusią Lietuvą moteriškė, laikanti rankoje laurų vainiką; apačioje padėtas parašas „Vytautas Didysis“. Antroje pusėje per medalio vidurį eina ažuolo vainikas, kuriame įdėtas skydas su Vytimi, jojančiu į dešinę pusę; žemiau vainiko metai „1430—1930“.

Medalis nešiojamas kairėje krūtinės pusėje ant Vytauto Didžiojo ordino 32 mm. kaspino.

Kai apdovanojamas Vytauto Didžiojo ordino medaliu asmuo, pasižymėjęs darbu, susijusiu su aiškiu pavojumi gyvybei, tai prie medalio kaspino pridedami kryžmai sudėti metaliniai medalio spalvos, t. y. prie bronzinio — bronziniai, prie auksinio — auksiniai ir t.t., kardai.

Pristatant apdovanoti Vytauto Didžiojo ordino medaliu valstybės tarnautoja, aplamai numatoma prisilaikyti šios tvarkos:

- 1) apdovanoti 1-jo laipsnio medaliu pristatomi asmens, kurie garbingai, sąžiningai ir ištikimai tarnavo ne mažiau kaip 30 metų,
- 2) apdovanoti 2-jo laipsnio tokie pat asmens, kurie tarnavo ne mažiau kaip 20 metų ir
- 3) apdovanoti 3-jo laipsnio tokie pat asmens, kurie tarnavo ne mažiau kaip 10 metų.

Už pasižymėjimus, susijusius su aiškiu pavojumi gyvybei, o išimtiniais atsitikimais ir kitaip ypatingai pasižymėjusieji tarnautojai gal būti apdovanojami Vytauto Didžiojo ordino medaliu, neatsižvelgiant į ištarnautą laiką.

Niekas negali būti apdovanojamas Vytauto Didžiojo ordino aukštesniojo laipsnio medaliu su kardais, jei neturi žemesniojo laipsnio medalio su kardais.

Jei Vytauto Didžiojo ordino medaliu su kardais apdovanojami asmens, kurie jau turi Vytauto Didžiojo ordino medalį be kardų, tai prie jų turimų medalių pridedami palaipsniui tik kardai.

Vytauto Didžiojo ordino 1-jo laipsnio medaliu apdovanojamų asmenų vaikai atleidžiami nuo mokesčio už mokslą valstybinėse mokyklose.

Apdovanojami 1-jo ir 2-jo laipsnio Vytauto Didžiojo ordino medaliu valstybės ir savivaldybių tarnautojai gali gauti kasmet atostogų pailginimą po vieną savaitę už kiekvieną medalio laipsnį.

Asmens, apdovanoti Vytauto Didžiojo ordino medaliu su kardais, gauna tokias kartines pinigines dovanas:

- a) apdovanojami 3-jo laipsnio medaliu — 50 litų,
- b) apdovanojami 2-jo laipsnio medaliu — 100 litų,
- c) apdovanojami 1-jo laipsnio medaliu — 200 litų.

Vyresniojo amžiaus asmenims, ne jaunesniems kaip 60 metų amžiaus, apdovanojami Vytauto Didžiojo ordino 1-jo ir 2-jo laipsnių medaliais duodamos tokios metinės pensijos:

- 1-jo laipsnio — 5 pensijos po 150 litų metams,
- 2-jo laipsnio — 50 pensijos po 80 litų metams.

Vytauto Didžiojo ordino kavaliieriams ir asmenims, apdovanojami Vytauto Didžiojo 1-jo laipsnio medaliu išimtiniais atsitikimais, kai jie dėl ligos ar šiaip nelaimės atsiduria sunkioje materialinėje būklėje, gali būti duodama kartinė pašalpa pašalpas iki 200 litų skiria Ordino Kancleris savarankiškai, didesnes pašalpas — tik Respublikos Prezidentui leidus.

Vytauto Didžiojo ordinu ir to ordino medaliu apijamai apdovanojama viena karta per metus, būtent: Tautos Šventės rugsėjo 8 dieną. Atskirais atsitikimais Respublikos Prezidentas gali apdovanoti ir kitu laiku.

Vytauto Didžiojo ordino kavaliieriai, jeigu jie yra padarę tokį darbą, kuris, ordino tarybos nuomone, nesuderinamas su ordino kavalieriaus garbe, ordino tarybai pristačius, Respublikos Prezidento aktu iš ordino kavaliierių skaičiaus gali būti laikinai ar visiškai išbraukiami; šitokie asmens netenka ordinu teikiama pagyrimų.

Netekti Vytauto Didžiojo ordino medalio galima tik teismo sprendimu.

Mūsų lakūnų maršrutas Kaunas—Maskva ir atgal.

Rugpiūčio 18 d.

Padangėmis slankioja pilki debesėliai. Vidutinio stiprumo vakarų vėjas.

Aviacijos rajone sujudimas, laukiama kažko nepaprasto. O ko-gi? Išskrendančių į Maskvą lakūnų visi rengiasi palydėti: karininkai, kareiviai: važiuoti, pėsti traukia į aerodromą.

8½ val. Trys lėktuvai vidury aerodromo, spindi nuo saulės, pasirodančios pro debesis

Atvyko lakūnai: krauna į lėktuvus reikalingiausius kelionei daiktus. Mechanikai rūpestingiausiai apžiūri lėktuvus. Lakūnai lenda į kombinzonus, juosiasi parašiotus.

Išskrendančių palydėti atvyksta vyr. štabo viršininkas gen. leit. Kubiliūnas, aviacijos v-kas gen. št. pulk. Pundzevičius, av. štabo v-kas gen. št. majr. Narakas su karininkais, skrendančiųjų šeimos, Sovietų Rusijos atstovybė, korespondentai...

Atsisveikinę lakūnai su šeimomis, v-kais, draugais sėda į lėktuvus. Vidurinis lėktuvas — eskadrilės vadovas — kaip žašinas priešaky žašų; jame sėdi majr. inž. A. Gustaitis — kpt. Špokevičius, dešinėj — majr. Peseckas — kpt. Jablonskis ir kairėj kpt. Garolis — mechan. Šukys.

Štai supurpė dešinysis lėktuvas, nusičiaudė ir kairysis. Po „kontakt“ suurzgė ir vidurinis. Išbandė motorus. Viskas tvarkoj.

Lygiai 9 val. lėktuvai suurzgia nepaprastu urzgesiu... ir lyg trys gandrai kyla į erdvę. Atvykę palydėti su entuziazmu lydi į erdvę kylančius paukščius. Posūkis kairėn, dar urzgesys, dar akys mato. Mažin, mažin ir dingsta, lyg taškai, debesyse.

Rugpiūčio 23 d. 15 val. 5 min. lakūnai grįžo Kaunan. Iš Maskvos išskrido 10 val. 10 min. Laimingai grįžusius lakūnus iš tolimos kelionės aerodrome pasitiko aviacijos v-kas su karininkais, lakūnų šeimos, Sovietų Rusijos atstovybės personalas...

Maskva — Kaunas 950 klm.

Kelias oru tiesus. Tačiau erdvė ne visur rami: vėjas, rūkas, lietus. Šios kliūtys ir sudaro lakūnams nepatogumus. Kai kada tenka net visai nenumatytoje vietoje nutūpti. Tačiau mūsų prityrę lakūnai nugalėjo pakely pasitaikiusias liūtis ir laimingiausiai be nutūpimo nuskrido ir grįžo.

— 13 val. 45 min. buvome ant Maskvos — pasakoja mjr. inž. A. Gustaitis. Erdvėj ant Maskvos pasitiko mus Sovietų Rusijos lakūnai. Apsukę du ratu ties Maskva nutūpėme centraliniame Maskvos aerodrome, M. V. Frunzės vardu.

Nutūpus pasitiko Lietuvos atstovybės personalas, užsienio reikalų komisariato ir karo aviacijos jėgų atstovai.

Laukiantieji nepaprastai stebėjosi mūsų punktualumu. Mat, per Sovietų Rusijos teritoriją mūsų skrendančių niekas nematė. Dėl per žemai slenkančių debesų ir rūko teko visą laiką skristi virš debesų. Skridome į šiaurę nuo Smolensko 40 kilom.

Po širdingų sutiktuvių Rusai mus patalpino geriausiam Maskvos viešbuty.

Atskridimo dieną vizitavom Lietuvos atstovybę, ir apžiūrėjom Maskvą.

Rugpiūčio 19 d. padarėm vizitus l. e. p. Sovietų Rusijos aviacijos jėgų akademijos viršininkui, senam prityrusiam nuo 1909 m. aviacijos darbuotojui Meže-

ninovui ir vyriausiam Sovietų Rusijos civilinės aviacijos dalių vadai ir inžinieriai. Mums pagerbti akademijoje surengė pusryčius. Po to apžiūrėjom aviacijos muziejų ir „Dinamo“ stadioną. Stadione gali tilpti per 40 tūkstančių žmon., yra 2 futbolo aikštės, aplinkui bėgimui takai, įvairiausi sportui įrankiai ir ten pat maudyklės. Vakare surengė vaišes.

Rugpiūčio 20 d. apžiūrėjome motorų dirbtuves, maudymosi stotį „Dinamo“, ant Maskvos upės. (Mes stoty išsimaudėme. Karštis Maskvoj nepakenčiamas - 35 cels.). Poilsio ir kultūros parką su 200 ha

Mūsų lakūnų pasirengimas lekti.

plotu. Parke įrengtas vasaros teatras, vaikų aikštelės, sportui aikštės, net yra ir skaityklos. Parke, apsilankymo vakare, matėme surengtus „Osoaviachim“ draugijos (kelti krašte karinį bei priešdujinį pasirengimą) manevrus. Šaudė iš kulkosvaidžių, patrankų. Lėktuvai iš viršaus mėtė bombas su dujomis. Manevrų dalyviai, dauguma moterys, pratinosi užsidėję priešdujines kaukes valyti aikštę, gelbėti sužeistuosius... Ši draugija turinti per 6 mil. narių.

Rugpiūčio 21 d. apžiūrėjome Kremlį ir dideles lėktuvų statymo dirbtuves. Lėktuvai dirbami daugiausia metaliniai. Įrengimas sulig paskutiniaisiais technikos išradimais. Darbas vyksta sparčiai. Po to priėmė mus dirbtuvių v-kas inž. Baranovas. Vakare Lietuvos atstovybė surengė vaišes, kuriose dalyvavo ir Sovietų Rusijos karo ir civilinės valdžios atstovai.

Rugpiūčio 22 d. sekėme Rusų lakūnų skraidymus. Rusai tiek lėktuvų statyboj, tiek skraidyme pasiekę gana aukštą laipsnį.

Kariuomenėj tvarka, drausmingumas, paslaptis, punktualumas pavyzdingi.

Rugpiūčio 23 d. 10 val. 10 min. po draugiško atvirumo, širdingo priėmimo atsisveikinome su Maskviečiais, išskridome atgal.

— O kaip, ponas majore, kelionė pavyko atgal?

— Per Rusijos teritoriją buvo pakenčiama. Tačiau, skrendant per Latviją, oras pasidarė audringesnis, priešvėjis, debesuotas. O nuo Dauguvos iki Ūkmergės patekome į smarkų lietu.

Nuskrendant ir grįžtant teko matyti net 4 valstybių sienas: Lietuvos — Latvijos — Lenkijos ir Sovietų Rusijos.

Tiek teikėsi papasakoti malonus majoras inž. A Gustaitis.

Tenka pastebėti, kad Sovietų Rusija ne tik lakūnus vaišingiausiai ir nuoširdžiai priėmė, bet ir spaudoj palankiai atsiliepė apie mūsų kovas dėl laisvės, mūsų teritorijos užgrobimo.

„Raudonoji Žvaigždė“ S.S.S.R karštai sveikina Lietuvos svečius — lakūnus, revizituojant už perei-

tų metų Baltijos laivyno atsilankymo į Klaipėdą. Darbininkų Tarybų Rusijos sąjunga asmeny Lietuvos aviacijos eskadrilės — džiaugsmingai sutinka atstovus — draugiškosios Lietuvių tautos ir jos armijos. Kad atgautų nepriklausomybės egzistenciją, Lietuvių tauta kariavo audringose kovose su smurtininkais. Lietuvių tauta parodė vyriškumą ir heroizmą kovoje prieš imperialistinius samokslininkus ir daug galingesnę priešą.

Lietuvių tauta privalo ir dabar stropiai budėti, nes kiekvienu atveju priešai pasiryžę sutraukti Lietuvos teritorijos sankabą.

Planai Lietuvos teritorijai pavergti teberuošiami įvairiose avantiūristiškose samoksluose. Be to, iki šiol žymi Lietuvos žemių dalis tebėra pavergta grobikų. Darbininkų Tarybų sąjunga paskelbtuoju spalio revoliucijos metu principu dėl tautų apsisprendimo su nepamainoma simpatija palankiai žiūrėdavo į Lietuvių tautą ir jos kovas dėl nepriklausomybės.

Sveikindama Lietuvos lakūnus su tokiu laimingu perskridimu — Darbininkų Tarybų šalis su pasitikėjimu pažymi taip aukštai iškilusią Lietuvos Respublikos jauną aviaciją (pabraukimas jų).

St. Čepulis.

Manevruojančio gusaro laiškas.

Rašau, drauguži brangus, laišką

Tau iš pageltusių laukų!

Mat, manevrus, dabar darom,

Tad ir naujo daug turiu.

Žinai, čionai tai tau ne mieste:

Visur visuomet daug laisviau

Ir merguželių gražių randi,

Veidų dažytų nėra jau.

Čionai ir širdys jau kitokios,

Nėra tiek grimas ir apgaulės;

Kalbėk kiek nori, — nori juokis,

O jų veiduos vis spindi saulės.

O kad paleisi ristu žirgą:

Per tvoras, griovius ir laukus,

Tai tau akyse viskas mirga,

Ir žmones stebini visus,

Arba užtrauksim šaunią dainą,

Užgniaužę kvapą klausos jie;

O garsas plečias, šlaitais eina,

Kol nepranyksta tolume.

Kaime meiliai tave vaišina:

Agurkais, kriaušėm, obuoliais;

Močiutė sūneliu vadina,

Vaikučiai gėris pentiniais.

Ir trokšta patys kuogreičiausia

Užaugti, būti vikriais gusarais,

Ir jot į kalną Gedimino,

Išvyti plėšrų, žiaurų arą.

Kardais nukirsti plieno pančius,

Kuriuose broliai mūs vaitoja,

Ir duot laisvai jiems atsikvėpti,

Prie karsto Vytauto Didžiojo.

Ig. Padaiga.

Iš pasaulinio karo atsiminimų.

Per penkerius metus pasaulis kariavo. Europoj, Afrikoj ir kitur buvo kovojama.

Vieni kovojo, kad apgintų savo nepriklausomybę, kiti, kad prisiplėštų svetimų žemių ir padidintų savo valstybės sienas, dar kiti, kad jų amatas buvo karas.

Per pasaulinį karą kariškoji technika žengė dideliu šuoliu pirmyn. Kas prieš karą rodėsi negalima, ar neįvykdoma, tas, karui baigiantis, jau buvo paprastas dalykas.

Vandenis skrodė milžiniški, tiesiog tvirtovės, karo laivai, debesis raižė galingi lėktuvai ir dirižabliai. O sausumoje prieš apkasus, vielomis ir betono sienomis apsitvirtinusių, buvo paleisti greitai, stiprūs, daug galį tankai ir naujai išrastos sunkiosios armotos.

Karas baigėsi. Vieni laimėjo, kiti pralaimėjo. Vieni buvo priversti viską atiduoti, o kiti gavo grobio.

Tačiau, kiekvienas karys žino, kad priešui neturi patekti nė vienas daiktas, kuris patiems yra naudingas.

Vokiečių kariai, kurie pasirodė geriausi kovotojai, šios taisyklės neužmiršo.

Kada vienas iš galingiausių karo laivynų Versalės sutartimi buvo priverstas pereiti po priešo vėliava, jo vadai ir kapitonai, bent dauguma, nutarė vėliau savo laivus susprogdinti ir sunaikinti, negu priešams atiduoti.

Daug kreiserių, torpedininkų ir nardomųjų laivų buvo jų pačių sunaikinta, dažnai net sprogdintojams žūvant.

Tuo būdu prie Scapa Flu nuskandintas vokiečių karo laivas tik dabar bandomas išimti.

Dabar jų geležis ir išlikusi sveika medžiaga bus suvartota naudingiems tikslams — statybai ir kitiems.

Iškeltieji ir keliamieji laivai primena apie tą karą, kuris per dieną kainodavo po tris milijardus litų, kuris nunešė į kapus arti 10 milijonų žmonių. Tačiau, tai žmonijos nebaugina. Prieš pasaulinį karą buvo 20 milijonų kareivių, o dabar, be nuginkluotos Vokietijos, jau 30 milijonų.

Salvator.

Prekių pažinimas.

Kariuomenės turi savo didelį ūkį ir perka įvairių įvairausias prekes. Todėl kariams, kaip ir kiekvienam ūkininkui arba atskiram žmogui, tenka susidurti su įvairiomis prekėmis, jas pirkti ir vartoti, tai ir reikalinga jas pažinti. Prekes gamina pramonikai-fabrikantai arba amatninkai ir jas parduoda pirkliams-vertelgoms, o šie jau vartotojams, kuriais mes visi ir esame.

Parduotuvėse pasitaiko įvairių rūšių ir kainų prekių. Rodos, ta pati prekė, bet vienur ją galima pirkti pigiau, kitur brangiau, vienur blogesnė, kitur geresnė. Dažnai pasitaiko už blogą mokėti brangiai. Dažnai ir labai dažnai, ypač pas mus, tenka ūkininkui ar šiaip mažai prityrusiam žmogui perkant apsirikti, arba, kitaip tariant, mus pardavėjas apgauna. Naudojamasis mūsų nežinojimu, girdamas blogą prekę, jis įkainoja ją brangiai ir mes mokame, kaip už gerą, ir tik pavartojus pastebime apgavystę, bet jau vėlu.

Iš kur gaunamos tos blogos prekės ir kodėl jos parduodamos ir dar apgavimo būdu?

Prekės rūšis pareina nuo medžiagos, iš kurios ji padaryta, nuo gero ar blogo darbo ir nuo senumo.

Fabrikas, panaudojęs išdirbimui kurio nors daikto supuvusią ar šiaip sugedusią bei netinkamą medžiagą, aišku, ją nupirko pigiau, norėdamas ją ir pirkliams atiduoti pigiau, kad pats galėtų daugiau dirbti ir turėtų didesnę apyvartą, tuo pat didesnę pelną. O pirklys, dar jei jis ne visai sąžiningas, pirkęs fabrike pigiau, norės prie progos parduoti ją tolygia, kaip ir geros medžagos prekę, kaina. Nepatyręs vartotojas labai lengvai sumokės prašomą kainą, nes jam atrodo, kad prekę nauja ir gerai padarvta.

Jei fabrikas panaudos ir gerą sveiką medžiagą, bet dėl blogų mašinų ar neprityrusių darbininkų rankų prekė išeis nevykusiai pagaminta, tai toks daiktas pirklio bus pirktas fabrike daug pigiau, negu geras darbas, tačiau pirklys ir čia neprityrusiam žmogui galės blogą darbą praduoti už gerą ir pelnyti.

Paprastai, jei fabrikui vienkart didesnę prekių partiją užsakyti, tai ją galima pigiau pirkti; tuo naudodamiesi pirkliai dažnai daug vienos rūšies prekių pirkę, nesugeba jų greit parduoti ir tos prekės užsiguli sandėliuose bei krautuvėse, pasensta ir nustoja savo gerumo ir tinkamumo. Pirklys, nenorėdamas turėti nuostolio, stengiasi ir čia, taip sakant, „durnių“ rasti. Neprityręs žmogus, pirklio įkalbėtas, dažnai nuperka seną prekę už naują ir sumoka normalią kainą, tuo tarpu naudos iš tokios prekės gauna mažai. Tuo būdu pasitaiko krautuvėse blogų prekių ir tuo būdu jos parduodamos, žinoma, neprityrusiems pirkėjams.

Be šito kelio yra kitas, kai rinkoje patenka blogų prekių, tai falsifikacijos kelias, tuomet tyčiomis (falšyvai) prekė gaminama blogiausios rūšies, bet visas jos blogumas tyčia paslepiamas ar tai politūra ar tai dažais ar kitu kuriuo nors būdu tikslu parduoti ją už gerą prekę ir brangiai.

Kaip ten bebūtų, bet mes neturime tokioms apgavystėms pasiduoti, mes turime mokėti prekių rūšį pažinti ir ją suprasti, o pirkdami mokėti tinkamą preki kainą.

Prekių pažinimas pasiekiamas gan sunkiai: čia reikalingas didelis praktikos patyrimas ir prekių ga-

mybos žinojimas, nes tik tada visų medžiagų ir darbo savybės bus aiškesnės ir jos bus lengviau įvertinti. Toliau „Karys“ duos įvairių medžiagų ir prekių gamybos aprašymą ir nurodymų, kaip paprasčiausiu būdu prekių rūšis pažinti.

K u r a s.

Mūsų krašte visi su kuru turi reikalo, nes butus tenka šildyti 6 — 7 mėnesius per metus, o valgi virti kasdieną. Be to, kuras vartojamas visokioje pramonėje: garo katilams šildyti ir kitiems reikalams. Kuru vadiname medžiagą, kuri deginama duoda šilimą. Mūsų krašte daugiausia kurui vartojama: malkos, anglis, durpės ir žemės alyva. Kaimuose ir dažnai miestuose pas mus kūrenama malkomis. Anglis ir durpes daugiau vartojama miestuose ir pramonei, o žemės alyva tik pramonei. Susipažinsime su kiekviena kuro rūšimi skyrium.

Malkos.

Malkoms eina mūsų miškų blogesni medžiai. Juos kerta paprastai žiemą ir miške krauna į krūvas, vadinamas erdmeteriais, t. y. metras pločio, metras ilgio ir metras aukščio — 1 kub. metras. Nukirtę medį nuvalo nuo šakų ir viršūnių, nes šakos ir viršūnės, kaip blogesnės malkos, kraunamos skyrium ir sudaro pigesnę malkų rūšį. Medžio stuobri supiausto į gabalus, storesnius skelia pusiau, kad greičiau pradžiūtų. Malkų būna įvairių rūšių pagal medžio iš kurio malkos kirstos, bet gali būti ir maišytos rūšies iš įvairių medžių. Iš malkų daugiausia reikalaujama kaitrumo arba didelės šilimos vertės ir yra jau patirta, kad įvairių malkų rūšys duoda šilimos vienetų*):

pušis — 4.907	ąžuolas — 4.740
eglė — 4.857	liepa — 4.600
beržas — 4.800	drebulė — 4.590.

Malkų kaitrumas pareina daugiausia nuo sveikumo ir sausumo. Normaliai lauke džiovintos malkos turi 20 — 25% drėgmės. Daugiausia drėgmės turi žalios malkos ir plukdytos upėmis, todėl šios malkos yra pigesnės. Malkas perkant ar šiaip primant reik daboti:

1. Kad malkos iškrautos — tam reikalui geriausia padaryti perkrovimą ir sukrauti taip, kad būtų mažiausia plyšių, t. y. kad iškrovimas būtų tankiausias.

2. Ar medžių rūšis vienoda ir sveika, t. y. patikrinti: ar yra, ir kiek, būtent, primaišyta kitų menkesnių rūšių arba papuvusių malkų.

3) Ar malkos ganėtinai sausos — tai galima pastebėti ir paprastai akimi ir apčiuopiant, o, reikalui esant, galima pripuolamai paėmus iš vidaus malkų krūvos pagalį, jo gabalą pasiūsti laboratorijon tiksliai drėgnumą ir kaitrumą nustatyti.

Malkos, plaukdamos upėmis ilgą laiką, nustoja kaitrumo, todėl parduodamos pigiau. Plukdytų malkų medena atrodo mirkusi vandeny ir tamsesnė už paprastų malkų medeną.

Lietuvoje miško nedaug: jis reikalinga saugoti ir auginti. Per didįjį karą daug miško išnaikinta, o miškas atauga tik per 35 — 60 metų, todėl malkų kurą reik keisti durpėmis, kitaip miško galime visai netekti.

*) Šilimos vienetu skaitoma šilimos kiekis reikalingas 1 kg. vandens sušildyti 1° celsijo.

Fiziškojo lavinimo mokytojų kursų išleistuvės.

Švietimo ministerija kasmet vasaros atostogų metu rengia pradžios mokyklų mokytojams įvai-

Fiziškojo lavinimo mokytojų kursų klausytojai ir svečiai išleistuvių dieną.

rius kursus. Be kitų, rengiami ir fiziškojo lavinimo kursai.

Šių kursų tikslas — supažindinti pradžios mokyklų mokytojus su fiziškų jaunimo lavinimu ir jo metodika, kad jie, pasinaudodami įgytomis čia žiniomis, auklėtų sveiką jaunimą. Kai pradžios mokyklos stovės tinkamoje aukštumoje, tai ir kariuomenei bus daug lengviau dirbti savo darbą. Tada naujokai ateis į kariuomenę ne tik moką skaityti ir rašyti, bet ir fiziškai tvirti, miklūs, energingi. Žinoma, tik iš tokių naujokų galės būti tinkami kariai. Todėl reikia tik džiaugtis, kad ir pas mus pagaliau pradedama suprasti fiziškojo lavinimo reikšmė ir mokyklas norima įstatyti į tinkamas vėžes.

Šiomet kalbami mokytojų kursai veikė nuo liepos mėn. 7 d. iki rugpiūčio mėn. 16 d. A. Panemunėje Vytauto Didžiojo karininkų kursų patalpose. Kursus lankė 49 mokytojai ir 68 mokytojos, iš viso 117 žm. Kursų klausytojai ir klausytojos gyveno karininkų bendra-

bučiuose, naudojami karininkų kursų auditorijomis ir karo mokyklos gimnastikos sale, įrankiais ir aikšte. Kursų vedėjas buvo mjr. gyd. A. Jurgelionis, o lektoriai — kpt. Paura, Jungmeisteris, Mirskis,

šininkas pulk. leit. Šarauškas ir pulk. leit. Laurinaitis.

Kariuomenės sporto stadione kursų klausytojai ir klausytojos, griežiant 6 pėst. pulko orkestrui, padarė po keletą laisvų judesių, žaidimų ir plastikos pratimų ir praėjo iškilmės maršu pro svečių tribūną. Paskui susirinko Vytauto Didžiojo karininkų kursų salėje. Čia švietimo ministerio atstovas direktorius Daniliauskas pasakė kalbą, pabrėždamas fiziško lavinimo reikšmę ir kursų klausytojų pasiryžimą ir norą būti tinkamais jaunimo auklėtojais. Kalbėdamas krašto apsaugos ministerijos vardu pulk. leit. Šarauškas džiaugėsi, kad mūsų mokyklos išauklės tvirtus vyrus, kurie mylės savo tėvynę ir sugebės ją nuo priešų apginti. Kursų vedėjas majoras gyd. Jurgelionis padėkojo švietimo ministerijai už šių kursų suorganizavimą, o kursų klausytojams už sąžiningą darbą ir uolumą. Kursų klausytojų vardu padėkojo mokytoja Prapulionytė ir mokytojas Vasiliauskas. Paskui direktorius Daniliauskas išdalino kursų baigimo pažymėjimus. Išleistuvių aktas baigėsi tautos himnu.

Gaidukaitė, Dineika ir Dineikienė.

Šio mėn. 16 d. 13 val. įvyko sakytojų kursų išleistuvės, į kurias buvo atvykę: švietimo ministerijos aukštesniojo mokslo departamento direktorius Daniliauskas, referentas Sluoksnaitis, Vytauto Didžiojo karininkų kursų viršininkas pulk. inž. Dirmantas, vyriausiojo štabo spaudos ir švietimo skyriaus vir-

Fiziškojo lavinimo mokytojų kursų klausytojų piramidė.

Mokestis už barzdą.

Karalienei Elžbietai viešpataujant. Anglijoje buvo įvestas mokestis už barzdą. Valstybės išdas, ėmė nuo kiekvieno „vieneto“, neatsižvelgiant į tankumą ir spalvą po 3 šilingus 4 pensus (apie 8 litus). Rusijoje Petras Didysis buvo įvedęs

mokesnį už bajorų barzdą net po 100 rublių, o už kaimiečių — tik po 1 kapeiką per metus. Tik Katrė II ši mokestį panaikino. Prancūzijoje buvo įvestas mokestis už dvasininkų barzdą.

Šiais laikais toks mokestis mažai tėtų valstybei pamam, nes retai kas barzdą nešioja.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Aviacijos karių krautuvė.

Aviacijai įsikūrus, buvo įsteigta aviacijos karių krautuvė, kuri aptarnaudavo ne tik aviacijos karius, bet ir praeiviai galėdavo šiltoms vasaros dienomis gauti sitro, selterio ir kt. Krautuvė buvo patalpinta sename mūriniame name, daugiau panašiam į sandėlį, bet ne į krautuvę. Senos mūrinės sienos, neremontuotos, blogą vaizdą sudarydavo. Mūsų viršininku dėka dabar krautuvė pakeitė visą savo vaizdą.

Aviacijos viršininkui sutikęs, ūkio viršininko rūpesčiu aviacijos karių krautuvė tapo naujai atremontuota. Dabar jau tikrai panaši į prekybos įstaigą. Krautuvės patalpa padidinta, sienos ir lubos gražiai nudažytos, grindys išlietas cementu, įvestas geras elektros apšvietimas, padaryta atskira patalpa šaltai užlaikyti alų ir visokius vaisvandenių. Padaryta spintelė su ledais vasarą laikyti sviestą ir kitus valgomus produktus. Padaryti stalai ir kėdės, nes aviacijos dirbtuvių civiliai tarnautojai pietų metų beveik visi eina į krautuvę pietums šio to nusipirkti. Esant stalams, ten pat atsėdę gali patogiai užkandžiauti. Kiek teko kur nors matyti kariuomenės dalių karių krautuves, tai galima drąsiai tvirtinti, kad dabartiniu metu aviacijos karių krautuvė yra viena iš geriausių. Krautuvė sutvarkyta pagal įsakymą kariuomenei. Ne tik krautuvės viršininkai gerai ją prižiūri, bet ir jos pardavėjas su savo pagelbininkais rodo daug stropumo, kad būtų švara ir tvarka..

Virš. G—nis.

4 p. L. K. Mindaugo pulkas.

Švietimas. Šiais metais pulkas gali pasidžiaugti mažesniu skaičiumi analfabetų, kurie paskutiniu metu, išskiriant keletą rambių tinginių, visai baigia išnykti...

Dėl stropaus vadų ir instruktorių darbo jau beveik visi atvykusieji analfabetai — jauni kareiviai — šiandien jau rašo laiškus arba nors pakenčiamai pasirašo po įvairiais raštais.

Dauguma gabesniųjų jau žino gana daug gramatikos taisyklių ir paskaito knygas ir laikraščius, kurių kiekvienoje kuopoj yra beveik užtektinai.

Tarp labiau prasilavinusių ir šiaip skaitymą mėgstančių kareivių gana žymų vaidmenį vaidina pulko biblioteka, kurioje gana prielaimomis sąlygomis galima gauti pasiskaityti įvairių knygų.

Biblioteka nuolat yra papildoma naujomis knygomis ir laikraščių komplektais.

Rugpjūčio mėn. pradžioje pulko biblioteka buvo papildyta per 100 tomų įvairių ir gana gražių knygų.

Biblioteką tvarko ir veda pulko švietimo komisija, kuri už įvairiausias pajamas perka bibliotekai knygų, išrašo laikraščių ir net turi įsisteigusį knygų rišyklą.

Be to, švietimo komisija dar stengiasi pakelti kariams ūpą ir šiaip juos lavinti, rengdama ir išrūpindama visokius vaidinimus, kinus, paskaitas ir šiaip jau įvairiausias pramogas.

Tik vienas kiek liūdnesnis reiškinys krinta į akis, kad tarp gausingų bibliotekos skaitytojų labai maža, sutinkame jaunų kareivių, kurie dėl informacijų trūkumo, laiko stokos, tinginiavimo ar kitų kokių nors priežasčių bibliotekos knygomis beveik nesidomi.

Eil. Kriauza.

Tenisas. Paskutiniu metu Pajuostės stovykloje, po gana ilgo darbo, baigia įrengti teniso aikštėlę, kurioje gražesnėmis dienomis stovyklos karininkai ir puskarininkai pajvairina savo atliekamą laiką.

Kareiviai tenisu yra taip pat labai susidomėję ir į žaidimus žiūri gana palankomis akimis, bet, negalėdami suprasti žaidimo eigos, dūlina liūdni namo.

Ar nevertėtų į tai kam nors atkreipti dėmesį ir su šiuo įdomiu ir gana naudingu sportu supažindinti ir kareivius.

Eil. Kriauza.

Sporto kronika

Aviacijos sporto šventė.

Rugpjūčio 24 d. įvyko minėtoji sporto šventė. 14 val. atvykęs aviacijos v-kas gen. št. pulk. Pundzevičius pasisveikino su sportininkais, po to prasidėjo žaidimai, sporto kom. pirm. kpt. Česoniu vadovaujant.

Žygis 7 kilom. 1 naujokas Miežlaiškis, 2 naujok. Jaugelis, 3 naujok. Butas. Patrulių žygis 1 naujok. Gineikis, 2 naujok. Juodelis, 3 naujok Petkevičius. Metimas granatos į tolį 1 v. p. Čepulis 48,3 m., 2 v. p. Pocevičius. Rutulio stūmimas 1 v. p. Pocevičius, 2 naujok. Laukelis. Mėtymas disko 1 kar. asp. Kumpis, 2 j. pusk. Lumbis. Šokimas į tolį įsibėgėjus 1 kar. asp. Stančikas 5,5 mtr., 2 naujok. Gudelis 5,3 mtr. Šokimas su ramsčiu 1 eil. Vilčinskas, 2 naujok. Gudelis. Šokimas į aukštį įsibėgėjus 1 eil. inž. Gelermanas

Lietuvos reprezentacinė komanda. Pabaltijo futbolo nugalėtoja.

1,48 mtr., 2 kar. asp. Kumpis. Bėgimas 5000 metr. naujok. Kazlauskas, 2 eil. Junelis. Bėgimas 1500 metr. 1 v. p. Liutikas, 2 kar. asp. Kumpis. Bėgimas 800 metr. 1 naujok. Valys, 2 j. pusk. Volkas. Bėgimas 400 metr. 1 v. p. Urmonas, 2 naujok. Gudelis. Bėgimas 200 metr. 1 v. p. Pocevičius, 2 naujok. Petkevičius. Bėgimas 100 metr. 1 kar. asp. Stančikas, 2 eil. inž. Gelermanas. Šaudymas sportinis 1 virš. Heidrikis, 2 v. p. Švabauskas. Šaudymas iš šautuvų bendras 1 v. p. Udrys, 2 v. p. Jasevičius.

Išdalines laimėjusiems dovanas, aviacijos v-kas išreiškė sportininkams padėką.

P.R.B. rinktinė — 5-tas pėst. pulkas 4:3 (1:2).

Š. m. rugpiūčio mėn. 22 d. 5 -jo pėstin. pulko aikštėje įvyko draugiškos futbolo rungtynės tarp Pionierių-Ryšių batalionų rinktinė ir 5-jo pėstininkų pulko I-os futbolo komandos. Žaidimo pradžioje kėstutiečiai spaudžia rinktinę, bet golų padaryti neįstengia, tik įpusėjus puslaikiui įmuša pirmą golą rinktinėi. Rinktinė po kelių minučių rezultatai išlygina. Baigiantis puslaikiui, pulkas kerta antrą golą rinktinėi. Pirmas puslaikis tuo ir baigiasi.

Antram puslaiky rinktinė smarkiai puola pulko vartus ir pulkui įkerta 3 golus, o pulkas tik vieną golą. Pulkas žaidėjai, matydami galimą pralaimėjimą, stengėsi, kad išlygintų rezultatai, bet to nebepajėgia, nes rinktinės gynimas likviduoja pavojingus vartams momentus.

Rungtynės baigiasi 4:3 rinktinės naudai. *Dalyvis.*

Žydų sąjungos Bar-Kochba 10 m. jubiliejaus sporto šventė.

Klaipėdos žydų sporto sąjunga Bar-Kochba, minėdama savo 10 m. jubiliejų, 11—17 rugp., surengė sporto savaitę. Programoje buvo šios sporto šakos: futbolas jun.; sviednešys sen.; kumščiasvydis moterims, senj. ir junj., ir lengvoji atletika (internacionalas).

Futbolą juniorams ir sviednešį laimėjo seminarija. Kumščiasvydį moterims laimėjo Bar-Kochba; juniorų kum. gavo I vietą seminarija ir senj. kumšč. laimėjo KSS.

Internacionalinė sporto šventė lengv. atlet.

Rugpiūčio 17 d. įvyko minėta šventė, kurioje, be Klaipėdos krašto ir Lietuvos, dar dalyvavo ir užsienio: Berlyno, Rygos ir Liepojaus (žydų sąjungos).

Rezultatai senjorų 100 mtr. 1. Bagg (Ryga) 11,9 sek. 400 mtr. 1. Rozenthal (Berlynas) 52,9 sek. 1500 mtr. Gāde (Spielv. Kl.) 4 min. 34,8 sek. 5000 mtr. 1. Geisleris (M.T.V. Kl.) 17 min. 16,9 sek. *Į aukštį šok.* 1. Švėminas (Spvg. Kl.) 1,58 m. *Šokimas į tolį:* 1. Bagg (Ryga) 6,45 mtr. *Disko mėtymas* 1. Kazbaras viršila (K.S.S.) 33 mtr. *Rutulio stumimas* 1. Bagg (Ryga) 11,35 mtr. *Ieties mėtymas* 1. Haffneris (S.V. Kl.) 38,50 mtr. 3×200 m. *Estafetė* 1. Bar-Kochba (Berlynas) 1 m. 13 sek. 4×1500 mtr. *estafetė* 1. M.T.V. Kl. 18 m. 49,3 s. *Jubiliejinė estafetė* (400 m., 300, 100) 1. Bar-Kochba Berlynas 2:15,9 sek. *Trikova* (1500 mtr. bėg., į aukštį š., ieties met.) 1. Zackneris (M.T.V. Kl.) 1418,10 taškų. *Moterų klasė A.* 100 mtr. bėgimas: Šteinytė (Sporto Kl.) 14,9 sek. *Ieties mėtymas* 1. Šteinytė (Sportv. Kl.) *Rutulio stumimas* 1. Šteinytė (Sp. Kl.) 9,14 mtr. *Šokimas į tolį ats.* 1. Jakštytė (Sportv. Kl.) 4,33 mtr. 4×100 mtr. *estafetė* 1. Bar-Kochba Klaipėda (be konkurencijos). *Trikova* (100 mtr. b., į tolį š. ir ieties met.) 1. Bukšaitytė (Sp. Kl.) 76,03 taškų. *Moterų klasė B.* 75 mtr. bėg. 1. Fehlanytė (Sportv. Kl.) 11,4 sek. *Sviedinio mėtymas* 1. Kopytė (Sp. Kl.) 50,20 mtr. *Rutulio stumimas:* 1. Klementytė (Sportv. Kl.) 8,46 mtr. *Į aukštį šok.*: 1. Mauricytė (Sp. Kl.) 1,28 mtr. 4×75 mtr. *estafetė* 1. Sporverein Klaipėda 44,6 sek. *Juniorai.* 100 mtr. bėg.: 1. Kreucbergeris (Mintauja) 12,4 sek. 1000 mtr. bėg. 1. Melkys (Freya Kl.) 3:05,4 sek. 200 mtr. bėg.: 1. Mecleris (Sportv. Kl.) 25,8 sek. *Į aukštį šokimas:* 1. Kreucbergeris (Mint.) 1,46 mtr., *Į tolį šokimas:* 1. Kreucbergeris (M.) 5,56 mtr. *Rutulio stumimas* 1. Kreucbergeris (M.) 12,27 mtr. *Ieties mėtymas* 1. Žušys (Sportv. Kl.) 40,45 mtr. 4 100 mtr. *estafetė:* 1. Spielvereinigung Klaipėda 51,2 sek. 10×½ rato *estafetė.* 1. Spielvereinigung Klaipėda 5:27,4 sek. *Žiūrovai.*

Dvirat's — laivas.

Du Vokietijos išradėjai Albert Kut ir Herman Bujon padarė mašiną, panašią į patobulintą dviratį, kuris gali būti perdirbamas į laivą ir atvirkščiai. Perdirbimas reikalauja nedaugiau, kaip 15 minučių. Laivas pasidaro 4,20 metro ilgumo, 78 santimetrų pločio ir pakelia 150 kilo krovinio. Mašina

daro apie 17 kilometrų per valandą, visai tinka keliauti sausuma ir vandeniu ir gali būti labai naudinga ekskursantams, kariams, pasienininkams ir t. t. Išradėjai, kaip bandymą, padarė savo mašiną apie 3.000 kilometrų plentais, upėmis, ežerais. Mašina visai išlaikė bandymą. Viena iš Vokietijos imonių mano išleisti pirmą tokių dviračių seriją.

Mažeikių šaulių būrys.

Š. m. rugpiūčio mėn. 15 d. (3) Mažeikių šaulių būrys šventė savo dešimtmečio šventę. 9 val. 30 min. būrys rikiuotėje su orkestru nužygiavo į bažnyčią pamaldoms. Po pamokslų, čia pat bažnyčioje visi šventėje dalyvavusieji šauliai priėmė priesaiką, iškilmingai pasižadėdami ginti Lietuvos laisvę, nesigailėdami nei sveikatos, nei gyvybės.

Po pamaldų, Vasario 16 d. aikštėje, l. e. Mažeikių apskr. komendantas kapt. Kulbis priėmė parą, būrys praėjo iškilmės maršu ir nužygiavo apskrities valdybos salėn, kur įvyko iškilmingas posėdis. Čia buvo apibūdinta būrio darbuotė nuo pat įsikūrimo iki 10-io dienos. Pasakyta daug gražių kalbų, pasveikinta.

Vakare toje pat vietoje įvyko koncertas — vakaras. Šaulys Jakimavičius smuiku, p-lė Švaraitė pianinu išpildė keletą muzikos dalykelių, šaulys Gaubys padeklamavo keletą Mai.onio kūrinų. Nepaprastoje nuotaikoje karp šauliai taip ir publika linksminosi iki 2 val.

Velionos šaulių būrys.

Veliuona. Veliuonos (19) šaulių būrys rugpiūčio mėn. 10 dieną buvo suruošęs praktišką šaudymą kovos šoviniams ir granatų mėtymą. Nors oras buvo ne labai blogas, tačiau drausmingi, (ką ir pats iš rinktinės komandiruotas karininkas pastebėjo), šauliai gausingai susirinko dalyvauti šaudyme. Į rytus nuo Veliuonos miestelio, prie Nemuno, prie stačių nuslinkusių molinės padermės kalnų, buvo pastatyta taikiniai, į kuriuos buvo taikoma pirmiausia iš 100, o paskui iš 150 metrų atstumo. Po šaudymo buvo bėgimai, šokimai į tolį, aukštį ir t. t. Greitumu ir šankumu pasižymėjo šaulys Julius Velička, kuris numatomas siusti į Kauno rinktinės metinę šventę, dalyvauti sporto rungtynėse. Paskui buvo mesta kelios puolamosios granatos. Pabaigoje šaulių choras sudainavo daug tautišku ir veliuonietišku dainų ir grįžo į miestelį, kur buvo suruošta draugiška vakarienė. Po vakarienės linksmai pasišokta.

Rugpiūčio mėn. 15 dieną Veliuonos šauliai šventė savo metinę šventę. Po iškilmingų pamaldų, kuriose dalyvavo organizuotai šauliai, buo šaulių priesaika. Tėvynei ištkimybė prisiekė apie 15 šaulių. Po kitų ceremonijų, surištų su priesaika, buvo priimtas šaulių paradas ir po to padaryta keletas maršrutų miestelyje. Vėliau šauliškai pietūs ir šokiai.

J. Velėna.

Šančių šaulių būrio šventė.

Š. m. rugpiūčio mėn. 24 d. sekmadienį Šančių šaulių būrys šventė savo septynerių metų būrio sukaktuves. Būrio sukaktuvių minėjimas prasidėjo pamaldomis. Gražiai išsirikiavęs būrys, lydimas kariško orkestro, atžygiavo į Šančių įgulos bažnyčią, kur 2 pėst D.L.K. Algirdo pulko kapelionas kun. Kryžanauskas atlaikė pamaldas ir pasakė grausmingą pamokslą. Po pamaldų šauliai vėl išsirikiavę atžygiavo į 2-ro pėst. pulko aikštę. Čia ir prasidėjo svarbiausioji iškilmių dalis: sveikinimai, prakalbos, naujokų priesaika ir iškilmės maršas. Publika stebėjosi, kad šauliai, mažai kuo atsilikdami nuo kariškių, taip gražiai žygiavo. 15 val. ažuolyne prasidėjo antroji šventės dalis — gegužinė su sportu, dainomis, priziniais šaudymais. Vakare gegužinė įvairino iluminacijos, raketos ir laužai. Šaulių susiklausimas ir tvarka žiūrovams paliko kuo geriausio įspūdžio. Tad verta ir mums kariams rimtai susirūpinti Šaulių Sąjunga, ar nevertėtų, išstarnavus kariuomenė, pirmoje eilėje, į ją stoti, nes Šaulių Sąjunga yra vienintelė organizacija, kur mes galėtumėm, įgautąsias kariuomenėje žinias nuolat kartoti ir gilinti.

Eilinis B.

Vokiečių kariuomenės rudens manevrai.

Rugsėjo mėn. 15—18 d. Bamberg — Koburg — Meiningen — Kirsingen rapone įvyks vokiečių kariuomenės rudens manevrai. Juose dalyvaus viena pėstininkų ir viena raitininkų divizija pilnoje sudėtyje, o kitų divizijų — tik štabai iki bataliono imtinai. Pastarieji savo barus pažymės vėliavėlėmis. Manevrams vadovaus kariuomenės vadas generolas Heye. Taip pat dalyvaus karo ministeris generolas Grener. Į manevrus atvyks ir valstybės prezidentas, kuris rugsėjo mėn. 19 d. prie Remhilt priims manevruose dalyvaujančių dalių parada.

Dideli prancūzų kariuomenės manevrai.

Šiomet nuo rugsėjo mėn. 4 d. iki 10 d. Lotaringijoje įvyks didžiausi po pasaulinio karo manevrai, kuriuose dalyvaus 24 pėstininkų batalionai, 6 šaulių batalionai, 12 Alžiro šaulių batalionai, 32 raitininkų eskadronai, 4 motorizuoti kulkosvaidžių divizionai, 2 dragūnų pulkai, 3 lengvosios artilerijos pulkai, 2 raitininkų artilerijos pulkai, 5 sunkiosios artilerijos pulkai, 2 priešlėktuvinės artilerijos pulkai, 2 tankų batalionai, 3 pionierių batalionai, 3 telegrafo batalionai, įvairios aviacijos ir transporto dalys. Manevruose dalyvaus generolas Petaine, o paskutinėmis dienomis ir karo ministeris. Manevru vadovybės štabe dirbs 240 štabo karininkų.

Latvijos karo lakūnai skris aplink Europą.

Latvijos karo aviacija sumanė šį mėnesį padaryti skridimą aplink Europą. Kelionė truks 8 dienas. Skris 3 lėktuvai su 6 lakūnais — pulk. leit. Indans, kap. Munteris, kap. Kaneps, vyr. leit. Lininš, vyr. leit. Mellups ir vyr. eit. Pagrods, šiuo keliu: Ryga — Kaunas — Berlynas — Praha — Viena — Budapeštas — Belgradas — Bukarestas — Lvovas — Varšuva — Daugpilis — Ryga.

Latvijos karo laivai lanko Skandinavijos uostus.

Latvijos karo laivai, vadovaujant admirolui Kaiserlingui, išplaukė į Skandinaviją. Jau aplankė Švediją ir Daniją.

Latvijos kariuomenės vadas ir štabo viršininkas aplankė Suomiją.

Neseniai Latvijos kariuomenės vadas generolas Penkis ir štabo viršininkas gener. Kalejs buvo nuvykę į Helsinkius.

Vokiečių vyriausiojo štabo viršininkas aplankė Suomiją.

Vokiečių vyriausiojo štabo viršininkas generolas Hämmerstein, atsakydamas į Suomijos vyriausiojo štabo viršininko vizitą, aplankė Suomiją.

Anglų kariūnai aplankė kautynių vietas Prancūzijoje.

Neseniai 500 Anglijos karo mokyklų kariūnų, vadovaujant pulkininkui Danielson, aplankė Prancūzijos kautynių laukus, kuriuose žuvo pasaulinio karo metu daug anglų karių.

Suomijos karo laivai aplankė Latviją.

Šio mėn. 15 iki 20 d. Latvijoje viešėjo Suomijos karo laivai „Karjala“, „Haneenmaa“ ir „Uusima“. Jie aplankė Liepojos ir Rygos uostus.

Naujai išrasti šarvai.

Anglų bandymo laboratorijoje išrasta naujos rūšies plienas, kuris, žinovų nuomone, turės didelę įtaką į šarvavimąsi. Šis plienas pasižymi savo nepaprastu tvirtumu prieš artilerijos ir šautuvų ugnį. Jis dvigubai tvirtesnis, negu dabartiniai šarvų plienai. Šiuo plienu padengti šarvuočiai yra per pusę lengvesni, negu anksčiau. Todėl tankai, būdami lengvesni, galės išplėsti daug didesnę greitumą. Tankai bus judresni ir turės daug didesnę veikimo plotą, todėl galima laukti didelių pakeitimų tankų taktikoj.

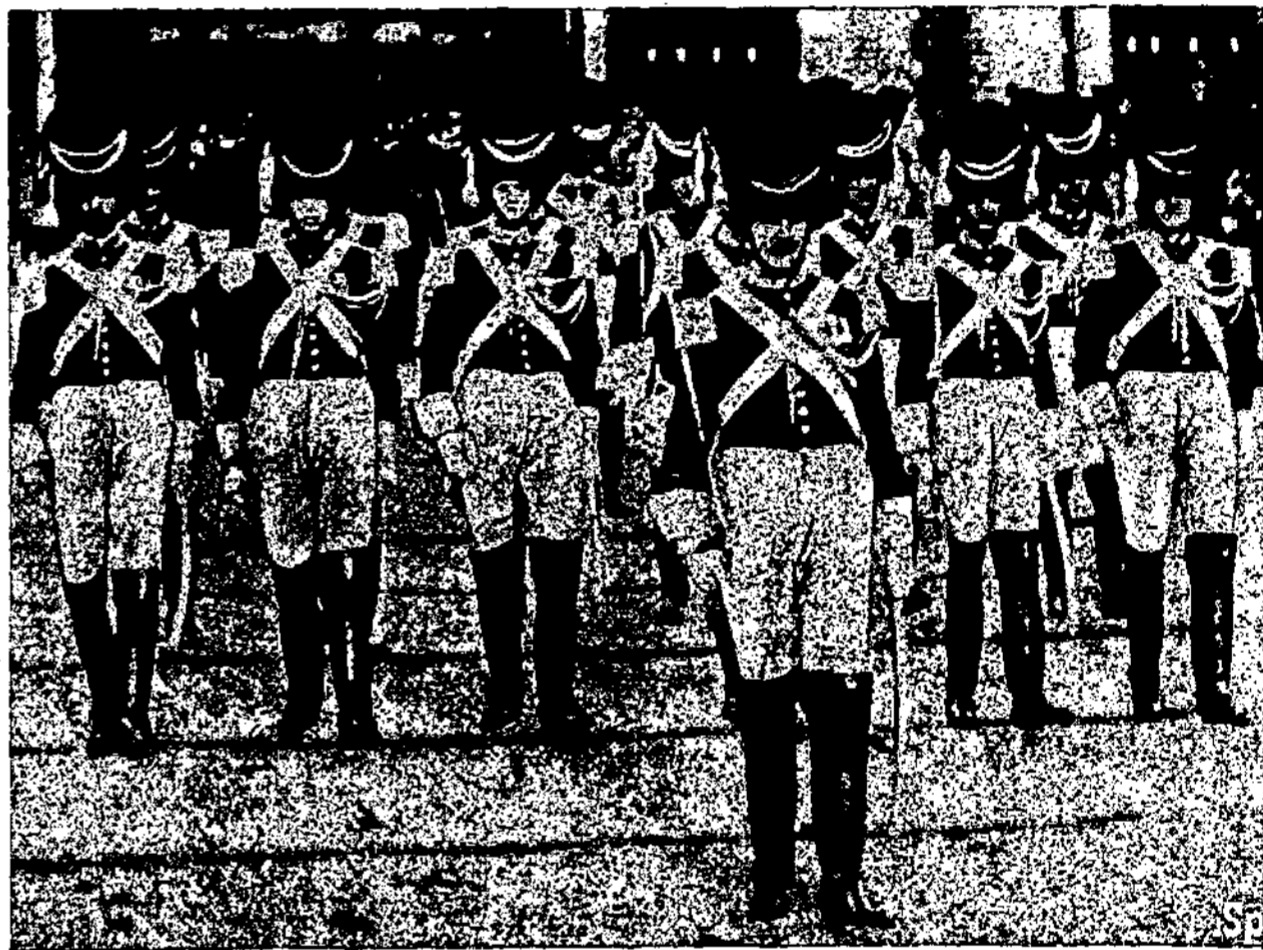
Naujasis plienas bus pritaikytas ne tik tankams, šarvuotiems automobiliams ir karo laivams, bet manoma ir lėktuvų šarvavimui.

„Raudonieji“ profesoriai.

Rusų karo mokslo įstaigoms labai trūksta savų grynai komunistiškų profesorių bei lektorių. Tik labai nežymus nuosimtis karo mokslų ir spaudos darbininkų yra „savieji“; apie 81% tokių darbininkų yra buv. caro kariuomenės karininkai. Jų tarpe 32 generolai. Beveik visi jie save laiko bepartyviais.

Karvelių paštas vokiečių kariuomenėje.

Karvelių paštas vokiečių kariuomenėje buvo sėkmingai naudojamas dar didžiojo karo metu. 1918 m. vokiečių veikiančiojo kariuomenėje buvo 560 karvelių pašto skyrių su 120.000 karvelių. Kariuomenė ir štabai įsitikinę, kad karveliai yra patikima ir išmėginta ryšio priemonė sunkiose kautynių aplinkybėse. Dažnai karveliai būdavo vienintelė priemonė priešakinėms dalims susisiekti su divizijos štabu. Atsižvelgdama į didžiojo karo patyrimą, vokiečių karo vadovybė yra pasiūžusi priskirti karvelių pašto skyrius priešakinėms batalionams ir kuopoms, artilerijos sekimo punktams, divizijų kavalerijai, žvalgybos lėktuvams, pririšamiems sekimo batalionams, dirizabliams, divizijų kautynių štabams, o ypač pulkų kautynių štabams. Vokiečių kariuomenėje net tankai vežioja su savim ryšio karvelius. Jūrų laivyne karveliais naudojami tarpdininkai ir nardomieji laiva ryšiui su laivyno vadovybe.

Popiežiaus gvardija parado uniforma.

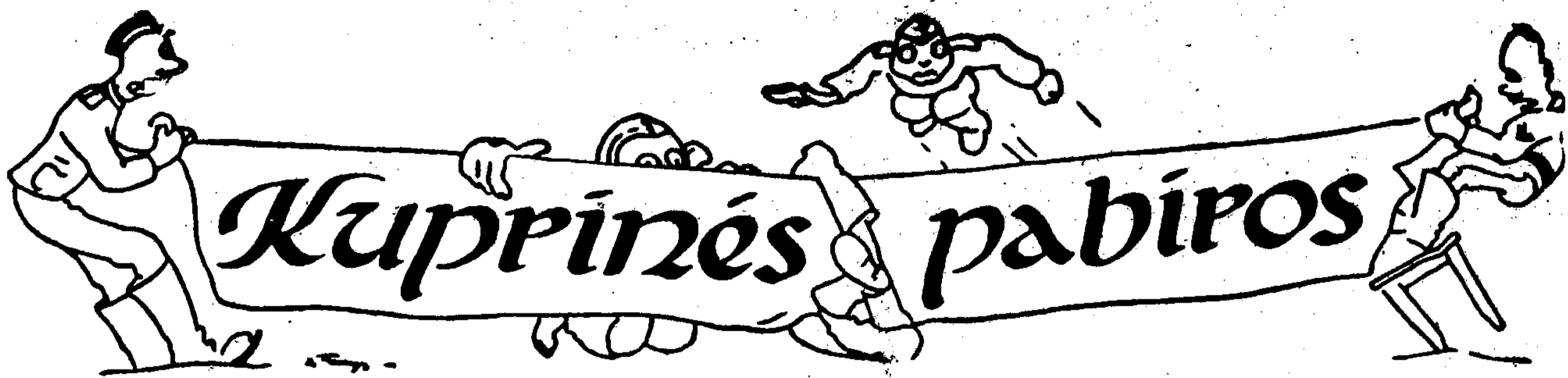
Aviacijos mokslas vokiečių mokyklų programose.

Vokiečių švietimo ministerija, turėdama tikslą supažindinti mokslo jaunuomenę su aviacija ir jos reikšme, į mokyklų programas įvedė aviacijos mokslo dėstymą. Be privalomų valandų, pavestų aviacijai, kiekviena mokykla turi įsteigti mokomuosius aviacijos būrius, kurių uždavinys praktikuotis, daryti lėktuvų modelius, planerius (bemotorinius lėktuvus) ir net atlikimas skraidymo pratimų planeriais. Mokytojams ruošiami specialūs kursai aviacijos dalykams dėstyti.

Ketinama mokyklose steigti aviacijos bibliotekėlės ir nemokamai aprūpinti mokinius aviacijos literatūra bei vadovėliais. Mokyklos turės palaikyti glaudžius ryšius su aviacijos organizacijomis.

Nardomųjų laivų gelbėjimo aparatas.

Pastaraisiais metais Jungt. Am. Valstybių nardomajam laivyne įvyko 8 katastrofos, iš kurių dvejose žuvo beveik visi žmonės. Pavojus, kuris gresia nardomiesiems laivams, privertė Amerikos išradėjus įtempti visas jėgas, kad išrastų gelbėjimosi aparatus. Jūrų vadovybei buvo pateikta tūkstančiai įvairiausių projektų. Praktiškiausiu pripažintas neseniai padarytas aparatas, pavadintas vardu išradėjo, Amerikos laivyno leitenanto, „Momseno plaučiu“. „Plautis“ tai yra mažytis narų aparatas, kuris dedamas ant kaklo ir hermetiškai uždengia nosį ir burną. Turįs tą aparatą, gali išsigelbėti iš paskendusio nardomojo laivo, neuždusdamas ir nenuskėsdamas.

Feljetonėlis.

Alle heraus!

ABLAVA.

Kas nežino, kokia švara ir tvarka mūsų būryje. Kiekvienas šiaudelis, siūlgalis, popierėlis ir šiaip menkos vertės niekam tikęs įnagis turi savo vietą. Pavyzdinčiai sutvarkyti ir kiti daiktai. Ne tik šautuvai su durtuvais piramidėse gražiai sustatyti, bet ir puodai, bliūdai, peiliai lentynuose lygiuoja pavyzdinčiai rikiuote. Neveltui mūsų būrys pasižymėjo ne tik visoje kuopoje, bet net pats pulko vadas, apžiūros metu, pastatė visam pulkui pavyzdžiu.

Atsitiko taip, kad būrio patalpas užpuolė blakės. Iš kažkur atemigravo — tikros gyvos, didelės, rudosios blakės... Nuliūdo būrys. Ir koks nežmoniškai skaudus smūgis. Pradėta tartis, galvoti, kaip pasielgti ir kokių priemonių imtis prieš šias neprašytas viešnias. Ir išgalvojo.

Subėgo feldšeriai su chloroformu, sanitarai su įvairiausiais narkotikais, kuino traukiamą atbogino dezinfekcijos katilą... Na, ir vienu žodžiu, susinešė visus moderniškai blakių ablavai reikalingus įnagius. Ir ką tik jie darė! Ir rūkino ir svilino ir laistė, birstė ir... Be abejo, pas blakes dar nėra karo technika tiek išsiskleidusi, kad galėtų atremti tokį smarkų puolimą. Nei dujokaukių neturėjo, nei lėktuvų, tad ir teko nabagėms kojas užversti. Neišsisaugojo ir tos, kurios sau jaukias gūžteles buvo susikusios antklodėse ir guolyje. Negailėstingi sanitarai su visa kuo sukišo į velnio pečių. Beliko emigrantės tik išprašyti iš lovų plyšių. Negi lovas sukiši į dezinfekcijos katilą? Bet ir čia surado išeitį. Kažkas atnigė keletą litrų benzino. Apliejo. Dega benzinas ant lovų, o blakės sau plyšiuos šypsos ir juokiasi... Benzinas nudegė, o blakės liūdi, kad bereikalingai tik orą sugadino. Nežinia, kuo būtų baigęsis, jei ne vieno grandinio sumanymas. Iš kažkur nutvėręs šveisaparą, pradėjo plyšius atakuoti tankia ir pastovia ugnimi. Neišlaikė. Galų gale neprašytos viešnios išsikraustė, arba krito atviroj kovoj ablavos aukomis.

Tai štai, gerbiamieji, kokią „vainą“ neseniai pergyveno mūsų būrys su įkyriu ir gerai užsimaskavusiu priešu.

Ir vėl mūsų būryje tvarka po senovei. Ir vėl kiekvienas daiktelis savo vietoje, rodos, kaip nieko nebūta, jei ne apsvilę lovų kampai, kurie šneka apie neseniai pergyventus įvykius...

B. B-kas.

Netvirtas tvirtuolis.

Garsus tvirtuolis labai supyko ant savo draugo, kai šis jam pasakė vieną šiurkštų žodį.

— Labai stebiuosi, sako draugas; tu viena ranka pakeli dviejų centnerių sunkenybę ir mielai ją nešioji, o negali pakelti vieno pliko žodžio.

Daug lietuviai iškentėjo nuo vokiečių per okupaciją. Vokiečiai pasižymėjo savo žiaurumais.

Vienas vokiečių kareivis, įėjęs į trobą, visiems ten esantiems šaukia:

— Alle heraus!

Jau buvo po Velykų ir kaip tik visą alų buvo išgėrę. Tuomet bobutė sako vokiečiui:

— Ponuliuk, mes alaus jau neturime. Turime sviesto, kiaušinių, sūrio, lašinių. Aš tuoj atnešiu!

Bet vokiečiai vis šaukia:

— Alle heraus, alle heraus!

Pamokė kunigaikštį.

Kunigaikštis, kilęs iš senos ir garbingos kunigaikščių giminės, labai mėgo pagarbą ir taip išsiddžiavo, kad net uždraudė įeiti į savo kiemą su kepurėmis. Pats karalius, važiuodamas pas kunigaikštį, savo arklius palikdavo prie vartų.

Vienas juokdarys sumanė pajuokti kunigaikščio išmislą: užsidėjo didelę zuikio kepurę, pralindo pro vartų apačią ir pasileido šliaužti per kiemą.

Pamatė kunigaikštis, liepė sučiupti ir atvesti.

— Kaip tu drįsai su kepure įeiti į mano kiemą? — sūšuko kunigaikštis.

— Pas jus, kunigaikšti, įsakyta nevaikščioti su kepurėmis, o apie šliaužiančius nieko nepasakyta.

— Ar nežinai tu, palaidūne, kad ir pats karalius nevažiuoja į mano kiemą,

— Tai palyginimas! Suprask, kad jis karalius, o aš žmogelis, tarp mūsų didelis skirtumas. Prieš karalių tu stovi, o prieš mane sėdi.

— Bet kaip tu drįsai įeiti.

— Aš visiškai neėjau, tik pro vartus pralindau. Tavo žemės nemindžiojau, tik pilvu pabružavau.

Kunigaikštis gardžiai pavaišino nelauktą svečią ir metė savo išmislą.

Kodėl lėktuvas sparnų nejudina.

Mokytojas: — Pranuk, kodėl gužutis lekia?

Įšos grupės mokinys: — Todėl, ponas mokytojau, kad jis lengvas, plunksnuotas ir sparnais judina...

Mokytojas: — Tad kodėl lėktuvas gali palėkti?

Mokinys: — Todėl, ponas mokytojau, kad lakūnas paleidžia — motorą...

Mokytojas: — O kadėl jis sparnų nejudina?

Mokinys: — Todėl, ponas mokytojau, kad jie geležiniai... ..St. Vilėnas.

Nauji leidiniai.

Pol d' Egremont. **Motinos tragedija.** Romanas. Išvertė Kazys Makrickas. „Vairo“ bendrovės leidinys. Kaunas, 1930 — V. D. — metai. Kaina 3,75 lt.

Šis romanas labai įdomus ir skaitytinas. Štai gražus ir skaisčius motinos kamkinės tipas — Magdalena de Sapier, kurią niekšingiausių būdu apkaltina jos vyro sesuo Klara, pati nužudžiusi savo gerąjį brolių Goracijų ir savo nusikaltimą primetusi marčiai. Štai kilnūs broliai Sentili, grafai de Klavier ir kiti dori ir sąžiningi žmonės, kurie padeda artimui nelaimėje. Greta jų yra visa eilė niekšų, kurie dėl savo naudos žudo nekaltus žmones. Bet pagaliau tiesa nugalėtiesa, visos nedorybės išskyla į viršų ir pats likimas nubaudžia niekšus.

Romanas parašytas labai vaizdžiai, ryškiai ir gyvai. Pradėjus skaityti, nebesinori jo paleisti iš rankų. Vertimo kalba gera. Knyga išleista švariai. Popierius geras. Patartina ją įsigyti visoms mokyklų ir kareivių bibliotekoms.

M. Lastauskienė — Lazdynų Pelėda. **Radybos.** Apysaka. Įvado žodį parašė Liūdas Gira. „Sakalo“ bendrovės leidinys. Kaunas, 1930 — Vytauto Didžiojo — metai. Kaina 3 litai.

Pasirodė, kad mirusios rašytojos Lazdynų Pelėdos — Sofijos Pšibilauskienės sesers Marijos Lastauskienės taip pat būta rašytojos. Tik ji rašė ir savo kūrinius spausdino prisidengusi Sofijos vardu ir jos slapyvardžiu. Po sesers mirties, atidengus šią paslaptį, Marija Lastauskienė jau rašo savo vardu.

Kalbama apysaka vaizduoja prieškarinį Lietuvos gyvenimą. Lūšių šeimos tragedija ir nekaltos Žiunės ir Juozo meilės liūdnas galas veikia skaitytojo jausmus ir parodo, kad dažnai žmonės apkaltina visiškai nekaltas gyvenimo aukas.

Apysaka įdomi ir skaitytina. Knyga išleista švariai ir gražiai. Mokyklų ir kareivių bibliotekoms tinka.

„Vairas“ Mėnesinis kultūros žurnalas II metai, Nr. 8.

Turinys: S. M. **Prieš dešimt metų** (Vilniaus užėmimo dešimties metų sukaktuvių proga). Prof. L. Karsavinas. **Šv. Augustinas ir mūsų gyvenamas laikas.** Prof. A. Jaščenko. **Šių dienų mėginimai pašalinti karą.** V. Kavolis. **Socialinis ir teisinis momentas Klaipėdos krašto santykių su Lietuva.** A. Vienuolis. **Šiltame pajūry.** Vertimai: **Prarastas rojus.** Saulė Prof. R. Vipperis. **Europos likimas.** N. Šapira. **Moderniškoji hebraiška mokykla.**

Baironas. **Don Žuanas.** Jo pirmoji meilė ir nuotykiškai pirato saloj. Vertė Juozas Verbyla „Vairo“ b-vės leidinys. Kaunas, 1930 m. Kaina 3,50.

Simas Miglinas. **Mėlės Lyra.** Naujausios liaudies erotinės dainos. Kaunas, 1930 m. Kaina 2 lt.

Redakcijos atsakymai.

J. Bartuševičiui. Rašinėliai apie Veliuonos piliakalnius netinka. Jau pas mus apie juos buvo rašyta. Raštus gražiname tik tuomet, kai tam reikalui yra prisiunčiami pašto ženklai.

J. Jankauskui. Atskirų asmenų fotografijos dedamos tik sąryšy su kokiais nors įvykiais, dideliais pasižymėjimais ir tt. Be to, bendradarbiai redakcijoms nenurodo, į kokį puslapį dėti fotografiją, kokiam nr. ir t. t. Čia pačios redakcijos reikalas.

A. Railai. Honorarą išsiuntėme. „Karo dainos“ nedėsi-me. Ji, rodos, bus idėta atskirose leidiniuose. Tos dainos autorius yra kun. Tilvytis, kuris 1919 m. žodžiu ir darbu rėmė savanorius.

K. B. Tik naujoji kategorijoje išstarnavęs 3 metus gausi trimečių priedą.

J. Augustui. Jeigu Tamsta esi baigęs technikos mokyklą mechaniku, tai, aišku, kad paskirtu į specialę dalį. Kokioj dalyj norite tarnauti, prašykite naujokų ėmimo komisijos. Manome, gal Tamstai padarytu lengvatų. Paskyrus į specialę dalį, tiesiog ten pasiūstų.

Gladauskui. Panemunės, Kauno ir kitų priemiesčių kr. aps. m-jos civiliai tarnautojai (butpinigių mokėjimo atžvilgiu) bus priskaityti prie Kauno m. tarnautojų.

Vyr. pusk. Sreballui. Jūsų broliui būtų atidėtas kariuomenės ėmimo laikas. Reikės pristatyti iš valsčiaus visos šeimos sudėties sąrašą, jų gimimo metrikus ir iš Jūsų dalies liudyra, kad tarnaujate kariuomenėj.

Pr. Ulevičiui. Butpinigiai jau yra mokami.

Galvosūkių 32 nr. sprendimas.

Kad perkeltų areštuotus į kitas kameras, pagal pulko budėtojo nurodytą tvarką: 1, 2, 3, 1, 2, 6, 5, 3, 1, 2, 6, 5, 3, 1, 2, 4, 8, 7, 1, 2, 4, 8, 7, 4; 5; 6; reikės padaryti mažiausia 26 perkėlimus.

Išsprendė šie asmens: 1) P. Budreika (KKDD); 2) gr. P. Mackala (KKDD); 3) j. s. p. A. Bernotas (2 p. p.); 4) eil. A. Aleksandravičius (auto kp.); 5) eil. F. Zaleskis (2 p. p.); v. p. A. Vilimavičius (7 p. p.); 7) J. Nemanis (Miš.), 8) Sirgėdas; 9) Br. Banaitytė.

Šiuo galvosūkiu baigtas šis laimėjimo ratas. I-ją vietą laimėjo karo kalėjimo ir drausmės dalies P. Budreika, II-ją vietą A. Marchertas iš Petrašūnų ir III-ją vietą — Br. Banaitytė iš Batkūnų (Radviliškio val.) ir gr. Povilas Mackala (karo kalėjimo ir drausmės dalies).

Dovanas — knygas laimėjo: 1) P. Budreika du tomu K. S. Karpavičiaus istoriškos apysakos „Kryžėivis“ (išleistos Amerikoje — 2 dolerių vertės). 2) A. Marchertą dvi knygos „Lori „Dėdė iš Čikagos“ (apysaka) ir „Nalis ir Damajantė“ (fragmentas iš indų Mahabharatos epo). 3) Br. Banaitytė moterų kūrybos almanachą „Aukštyn“. 4) gr. P. Mackala dvi knygelės K. Flamarion „I. Dangaus deivė. II. Telepatija“ ir Eugene Labiche „Pasibučiuokiva, Tolvili!“.

Galvosūkiu 35 nr. pradėtas naujas laimėjimo ratas.

Galvosūkis 35 nr.

(vertinamas 1 tašku).

Na, anątai jau įspėjot,
Kas tik taškų panorėjot.
Tai gerai, bandykite šita.
Kai išpėsit, gausit kita.
— Aš artistas gan žymus,
Darau juokus malonius.
Pirmą raidę greit ištrinkit,
„V“ raidelę prirašykite,
Tuo turėsit išradėja,
Pasaulinį geradėja.
Jei „R“ raidę tik pridėsi.
Ir į orlaivį žiūrėsi,
Aukštai kybant pryšaky,
Tą matysi ir pas jį.
Jeigu raidę abėcėlės,
Imsi antrą iš jos eilės,
Gausi daiktą gan patogų,
Ir tik rasi tą pas žmogų.
O kareiviai visi turi,
Nors nustumus jo kepurė.
— Na, brolyti, negulėk!
Greitai spēki, netingėk.

Kaip apskaičiuoti žmogaus stiprumas.

Vienas prancūzų gydytojas surado originalų būdą apskaičiuoti skaitmenimis žmogaus jėgą. Ji apskaičiuojama iš trijų dydžių — ūgio, krūtinės apskritimas (apimties) ir kūno svorio santykio. Daroma taip, reikia iš ūgio dydžio (centimetrais) atimti krūtinės apskritimo (centimetrais) iš svorio (kilogramais) sumą. Sakysim, jei žmogus yra 160 cm. ūgio, krūtinės apskritimas — 80 cm. svoris — 60 kg., tai reikia iš 160 atimti 140 (t. y. 80 + 60) gausim 20. Šis skirtumas rodo nemenką jėgą. Šis gydytojas, savo metodu ištyręs 510 prancūzų kariuomenės naujokų, tvirtina, kad jo gautieji duomenys apie naujokų jėgą praktikoje pasirodė teisingi. Pagal sakytų skaičių santykius, jis nustatė 7 grupes. Jei gaunama skirtumas mažesnis už 10, tai rodo, kad žmogus labai stiprios fiziškos sudėties, jei nuo 10 iki 15 — stiprios, nuo 16 iki 20 — geros, nuo 21 — 25 vidutiniškos, nuo 26 iki 30 — silpnos nuo 31 iki 35 labai silpnos, daugiau 35 visai silpnos. Praktika parodo, kad iš visų trijų dydžių, krūtinės apskritimo dydis yra svarbiausias. Jei krūtinė siaura, visuomet gaunamas skirtumas, kuris rodo organinio silpnumą.

Kiek pasaulio geležinkelių.

Viso pasaulio geležinkelių tinklo ilgis siekia apie 1.250.000 kilometrų. Iš šio skaičiaus yra: Amerikoje 606.000 kilom.; Europoje 405.000 kilom.; Azijoje 320.000 kilom.; Afrikoje 65.000 kilom.; Australijoje 49.000 kilom.

Elektros geležinkelių yra 18.195 klm. Tai sudaro 1½% viso geležinkelių tinklo ilgio.

Saugi vieta indėliams. Taupymo dėžutės. Visos bankinės operac.

Lietuvos
Koperacijos Bankas

Kaunas, Laisvės alėja 62.
(Savi namai) Tel. 104, 746, 922.

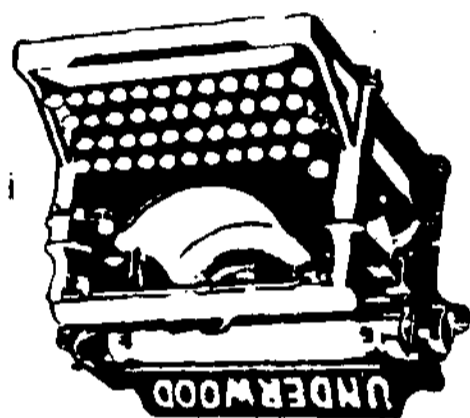
„Karys“
Jūsų draugas.

Tad ne tik skaitykit, bet ir
platinokit jį!

Mes turime Lietuvoje aukščiausios kokybės terpentininį tepalą „Gutalin“. Visoje Europoje jis yra geriausias. Dar prieš karą visi jį vartojo. Kas su juo susipažino, tai jau niekad su juo nesiskiria!

Jeį nori būti „Rūtelė“
skaisti ir graži, tai
vartok tik muilą **„Florance“**. Kaunas

Geriausias pasaulyje rašomasias mašinėles

„Underwood“

IDEAL
ir
ERIKA

Naujausio išleidimo galima gauti tik pas vienintelį atstovą Lietuva
A. Kaca, Kaunas, Laisvės al. N 57, Tel. 388 ir 996
Ten pat yra didelis pasirinkimas siuvamųjų mašinų, dviračių **„NAUMANN“** ir muzikos instrumentų.

NAUJOS KNYGOS

Baironas. „Jo pirmoji meilė ir nuotykiškai Pirato saloje“. I-IV daina. Vertė Juozas Virbyla 224 pusl. Kaina Lt. 3.50
Jurgis Dabrita. Trijų iašytojų šnektos 96 pusl. Lt. 3.—
Georges Duhamel. Salavino dienoraštis. Romanas iš valdininko gyvenimo. Iš prancūzų kalbos vertė Juozas Urbšys. Viršelis J. Buračo. Lt. 2.50
Kalenkoro apdaruose Lt. 5.50
Kan. Povilas Dogelis. Kalėjimuose pas Bolševikus. 160 p. Lt. 1.50

Prašome šių knygų reikalauti: **„Vairo“**, B-vės Centraliniam knygyne, Kaunas, Laisvės alėja 48. Telef. 984. Skyriai: Kaune, Šančiuose, Aleksote, Viliampolėj, Žaliakalny: Provincijoj Kalvarijoje, Kretingoje, Alytuje, Rokiškyje, Vilkaviškyje, Ukmergėje ir kituose knygynuose.

1930 m. rugsėjo 4 d. bus Lietuvos Raudonojo Kryžiaus XVII Loterijos 4-os klasės lošimas.

Įsigykite laiku bilietus.

Bilietų galima gauti: Raudonojo Kryžiaus Loterijos Valdyboj, Kaune, Laisvės alėja 35 Nr., pašto įstaigose Kaune ir provincijoj, bankuose ir pas agentus. Pareikalavus, Raudonojo Kryžiaus Loterijos Valdyba, Kaune, teikia smulkesnių žinių ir siunčia bilietus paštu išperkamuojų mokesčiu.

Šalin užsienio tepalas,
Mes vyrai eidami per rasą ir purvą, kad negadintų mūsų batų ir nepraleistų vandens, vartojam tik pripažintą geriausią tepalą

„KAVALIER“
Mūs vyrai gudrūs, bet ir mes, moterys, ne kvailos. Taip pat valom batukus tik su **„KAVALIER“**.

Jau XII metai gyvuoja „KARYS“

Kas tik bent vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „Kariu“, nes „Karys“ yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis.

Norintiems susipažinti vienas numeris siunčiamas **veltui**

Kaina: 12 mėn. — 8 lt., 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt., 1 mėn. — 1 lt.
Užsieny, be Latvijos, Estijos ir Vokietijos, dvigubai.

Adr.: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė. „Karys“

PIGUS SEZONINIS IŠPARDAVIMAS

Visokių rūšių įvairios užsieninės avalynės labai sumažintomis kainomis. Visai kitai avalynai, neskirtai išparduoti, speciali nuolaida 10% už grynus pinigus.

Pasinaudokite proga ir apsirūpinkite avalyne!

SALAMANDER

Kaunas, Laisvės al. 76 (Pasažas).

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.